

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje u Republici Hrvatskoj s osvrtom na Grad Zaprešić

Jurilj, Marina

Graduate thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:141923>

Rights / Prava: [In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-03**



Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET
STUDIJSKI CENTAR ZA JAVNU UPRAVU I JAVNE FINACIJE
STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ JAVNA UPRAVA

DIPLOMSKI RAD

**RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ
S OSVRTOM NA GRAD ZAPREŠIĆ**

Mentorica:

doc. dr. sc. Iva Lopižić

Studentica:

Marina Jurilj

Zagreb, studeni 2024.

Izjava o izvornosti

Ja, Marina Jurilj, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica diplomskog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristila drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Marina Jurilj, v.r.

SAŽETAK

Sustav obrazovanja u Republici Hrvatskoj uključuje rani i predškolski odgoj i obrazovanje te osnovno, srednje i visoko obrazovanje. Temeljni zakon kojim se uređuje sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj je Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju. Rani i predškolski odgoj i obrazovanje obuhvaća odgoj, obrazovanje i skrb o djeci predškolske dobi, a ostvaruje se kroz programe odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi te uključuje djecu od šest mjeseci života pa do polaska u osnovnu školu. Dječji vrtići djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja obavljaju kao javnu službu te su po svom pravnom obliku javne ustanove.

Predmet ovog rada je razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja te organizacija ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj, a u drugom dijelu rada osvrnut ću se na organizaciju ranog i predškolskog odgoja na području Grada Zaprešića kao jedinice lokalne samouprave koja je osnivač dječjih vrtića na svojem području.

Ključne riječi: rani i predškolski odgoj i obrazovanje, javna služba, javne ustanove, socijalna integracija, upravljanje, nadzor, osnivači, organizacija rada, financiranje

SUMMARY

The education system in the Republic of Croatia consists of early and preschool upbringing and education, as well as elementary, secondary and faculty education. Fundamental law that governs early and preschool upbringing and education in the Republic of Croatia is the Law on Preschool Upbringing and Education. Early and preschool upbringing and education includes upbringing, education and care of preschool age children and is realized through programs of upbringing, education, health care, nutrition and social care and includes children from six months until they start elementary school. Nurseries are providing preschool upbringing and education as a public service and by their legal framework are public services.

The subject of this paper is the organization of early and preschool education in the Republic of Croatia and in the second part of the paper, I will refer to the organization of early and preschool education in the area of the City of Zaprešić as a local self-government unit that is the founder of nurseries in its area.

Keywords: early and preschool upbringing and education, public service, public institutions, social integration, management, supervision, founders, work organization, financing

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ KAO JAVNA SLUŽBA KOJE OBAVLJAJU JAVNE USTANOVE	3
2.1. Pojam javne službe i javne ustanove	3
3. RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ	7
3.1. Razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj	7
3.2. Pravni okvir ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj	9
3.2.1. Ustav Republike Hrvatske	9
3.2.2. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi	10
3.2.3. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju	10
3.2.4. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe	12
3.2.5. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine – pristupačnost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja	13
3.2.6. Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja za razdoblje do 2027. godine ...	14
4. PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE KAO LOKALNA JAVNA SLUŽBA	15
4.1. Uloga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	15
4.2. Organizacija pružanja javne službe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja	16
4.2.1. Osnivanje i rad dječjeg vrtića	17
4.2.2. Upravljanje dječjim vrtićem	18
4.2.3. Nadzor nad radom dječjeg vrtića	19
4.2.4. Financiranje dječjeg vrtića	20
4.2.5. Prestanak rad dječjeg vrtića	22
4.2.6. Upisi u dječje vrtiće	22
4.2.7. Mjerila za broj djece u odgojno – obrazovnim skupinama	23
4.2.8. Mjerila za broj odgojitelja, stručnih suradnika i ostalih radnika u dječjem vrtiću	24
5. ORGANIZACIJA PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA NA PODRUČJU GRADA ZAPREŠIĆA	26
5.1. Upisi u dječje vrtiće kojima je osnivač Grad Zaprešić	27
5.1.1. Upisi u programe predškolskog odgoja i obrazovanja u dječje vrtiće kojima je osnivač Grad Zaprešić za pedagošku godinu 2024./2025.	31
5.2. Financiranje dječjih vrtića kojima je osnivač Grad Zaprešić	32
5.2.1. Programi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi o djeci rane i predškolske dobi	33
5.2.2. Kapitalna ulaganja i održavanje građevina i opreme dječjih vrtića	34

5.2.3. <i>Financiranje djelatnosti dječjih vrtića</i>	34
5.3. Dječji vrtići Maslačak i Vrtuljak u brojkama	37
6. ZAKLJUČAK	39
7. LITERATURA	42

1. UVOD

Prema odredbama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, rani i predškolski odgoj i obrazovanje u Republici Hrvatskoj provodi se „u skladu s razvojnim osobinama i potrebama djece te socijalnim, vjerskim i drugim potrebama obitelji”¹. Kvalitetan i pristupačan rani i predškolski odgoj i obrazovanje je glavni cilj koji se temelji na pravu svakog djeteta na brigu i jednak razvoj. Međutim, mnogi podaci ukazuju na postojanje obrazovnih nejednakosti jer nije svoj djeci omogućen i osiguran pristup ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju te su određene skupine djece marginalizirane. Iako se stanje u posljednje vrijeme mijenja, Hrvatska i dalje, prema dostupnim podacima, zaostaje prema europskom prosjeku stope upisa u sustav predškolskog odgoja i obrazovanja.

Decentralizacija sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj provedena je donošenjem zakona 1997. godine te je današnji sustav predškolskog odgoja i obrazovanja u značajnoj mjeri decentraliziran, a za najveći dio financiranja i pružanja usluga odgovorne su jedinice lokalne samouprave. Upravo su financijske (ne)mogućnosti jedan od bitnih razloga zbog kojih mnoga djece i dalje ostaju neupisana i ne pohađaju dječji vrtić, a na lokalnoj razini dolazi do niza različitih oblika financiranja.

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje u Republici Hrvatskoj u nadležnosti je Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih, a iako je sustav decentraliziran, u posljednje vrijeme stavlja se sve veći naglasak na predškolski odgoj i obrazovanje u strategijama Vlade Republike Hrvatske što je posebice vidljivo u Nacionalnoj razvojnoj strategiji do 2030. godine². Njome se ističe sve značajnija podrška sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja s nacionalne razine što je vidljivo u značajnijim infrastrukturnim ulaganjima pri izgradnji dječjih vrtića u sklopu Nacionalnog program oporavka i otpornosti za smanjenje regionalnih nejednakosti pri pristupanju u sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te pri unapređenju materijalnih uvjeta i poboljšanju usluga u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju iz 2022. godine omogućilo se izdvajanje sredstava u državnom proračunu kojima se osigurava završetak investicija financiranih iz projekata Europske unije za izgradnju dječjih vrtića kojima je osnivač

¹ Članak 3., stavak 2. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22, 101/23)

² Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine (NN br. 13/21)

jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a vrtići se nalaze na područjima s najlošijim indeksom razvijenosti.

U radu će se nakon uvodnog poglavlja osvrnuti na predškolski odgoj i obrazovanje koje kao javnu službu obavljaju javne ustanove te na razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Zatim će obraditi zakonsku regulaciju predškolskog odgoja i obrazovanja analizom zakona, drugih podzakonskih akata i propisa te nacionalnih strategija koji su u primjeni i reguliraju područje predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj. U nastavku rada osvrnut će se na organizaciju predškolskog odgoja i obrazovanja u Gradu Zaprešiću koji je kao jedinica lokalne samouprave osnivač dječjih vrtića na svome području. Naglasak će biti na provedbi upisa i financiranju dječjih vrtića te organizaciji rada, strukturi zaposlenih i broju djece upisane u ustanove predškolskog odgoja i obrazovanja kojima je osnivač Grad Zaprešić.

U posljednjem poglavlju iznesena su zaključna razmatranja o izazovima u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju u Republici Hrvatskoj te na području Grada Zaprešića, usklađenosti s odredbama Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe³ te mogućnostima unapređenja sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja.

³ Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/08)

2. RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ KAO JAVNA SLUŽBA KOJE OBAVLJAJU JAVNE USTANOVE

2.1. Pojam javne službe i javne ustanove

Pojam javne službe odnosno službe od općeg interesa možemo definirati kao „različite djelatnosti s više ili manje ekonomsko-komercijalnih elemenata koje se u javnom interesu obavljaju pod posebnim pravnim režimom i za koje javna vlast snosi bar dio financijskih, organizacijskih i drugih tereta i konačnu odgovornost prema građanima radi kojih se te javne usluge i obavljaju“⁴.

U Republici Hrvatskoj značajna je klasifikacija javnih službi prema Eugenu Pusiću. On navodi dvije glavne skupine upravnih resora tako da su s jedne strane klasični resori državne uprave, a na drugoj strani upravo javne službe. E. Pusić nadalje javne službe klasificira na “privredne (državna regulacija gospodarstva), društvene (obrazovanje, zdravstvo, kultura, socijalne službe i osiguranja od socijalnih rizika, nezaposlenosti, siromaštva, bolesti itd.), informacijske (prikupljanje i distribucija putem statističke, meteorološke, geodetske službe te službe općih informacija), tehničke (svi oblici prometa, telekomunikacija i veza, opskrba energijom i sl.), komunalne (urbanističko planiranje, vodovod i kanalizacija, čistoća i održavanje javnih površina) i druge djelatnosti”⁵.

Europska unija pak uvodi pojam „službi od općeg interesa“ umjesto pojma „javne službe“⁶. Tako Europska unija razlikuje službe od općeg interesa, službe od općeg gospodarskog interesa i socijalne službe od općeg interesa. Europska komisija je službe od općeg interesa klasificirala na gospodarske i negospodarske službe od općeg interesa tako da se unutar službi od općeg gospodarskog interesa razlikuju službe koja se obavljaju putem mrežne infrastrukture i ostale službe od općeg gospodarskog interesa, a unutar negospodarskih službi od općeg interesa razlikuje se sustav zdravstvene zaštite i dvije kategorije socijalnih službi. 2003. godine Europska komisija službe od općeg interesa detaljno je razradila u Zelenoj knjizi navodeći da su službe od općeg interesa dio općeg sustava vrijednosti na kojima počiva europski model društva te daju značajan doprinos napretku u područjima kvalitete života,

⁴ Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V. & Lalić Novak, G (2021) Javne službe – službe od općeg interesa. U: Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu, Zagreb, Pravni fakultete Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, str. 233 – 267: 234

⁵ IBID: 237

⁶ Đulabić, Vedran (2006) Socijalne službe u konceptu službi od općeg interesa; Revija za socijalnu politiku, Vol 14, No. 2, str. 137 – 162: 147

prevladavanju društvene isključenosti te teritorijalne i društvene kohezije⁷. Također, važnu ulogu u razumijevanju pojma službi od općeg interesa ima i praksa Suda Europske unije pa je Sud kroz svoju praksu utvrdio nekoliko temeljnih koncepata i pojmova kao što su „definicija poduzeća“ prema kojoj je poduzeće svaki subjekt koji obavlja gospodarsku aktivnost neovisno o svom pravnom statusu i načinu financiranja, „primjenu pravila o državnim potporama“, zatim „koncept univerzalnosti“ koji nije nužno vezan uz pružanje usluge cjelokupnoj populaciji i na cjelokupnom području, već može biti usmjeren i na manji broj korisnika i na ograničenom području, nadalje „elemente za utvrđivanje obveza javne službe“, „koncept naknade i državne potpore“ te „funkcionirajuće tržište“⁸.

Kroz djelatnost javnih službi zadovoljava se javni interes te se upravo zbog toga pred izvršitelje takve djelatnosti postavljaju specifični zahtjevi. U kontekstu Europske unije razvijen je poseban skup zahtjeva koje izvođači javnih službi trebaju zadovoljiti pri njihovom obavljanju.⁹ „Temeljne obveze javne službe su obveze univerzalnosti odnosno općeg pristupa svih potencijalnih korisnika, kontinuiteta, kvalitete, pristupačnih cijena odnosno priuštivosti te zaštite korisnika i potrošača”¹⁰. Načelo univerzalnosti podrazumijeva da javna služba bude jednako dostupna svima pod jednakim uvjetima, a posebice uključuje obvezu izvođača da osigura da javna služba ima određenu razinu kvalitete prema svim građanima na cjelokupnom području uz prihvatljivu cijenu. Načelo kontinuiteta podrazumijeva redovito i uredno obavljanje javne službe dok načelo kvalitete podrazumijeva obvezu javne vlasti da određuje, prati i evaluira standarde kvalitete određene javne službe. Ako govorimo o načelu priuštivosti, obveza je pružatelja javne službe da korisnicima cijena bude prihvatljiva kako bi svatko imao pristup takvim službama. Upravo se putem načela priuštivosti želi postići da određena javna služba ne postane povlastica koja je dostupna samo određenim kategorijama korisnika stoga je potrebno postići konsenzus oko određivanja prihvatljive cijene te potrebe da se određenim društvenim skupinama posveti posebna pažnja kako bi ostvarili mogućnost pristupa određenim javnim službama¹¹.

⁷ Đulabić, Vedran (2006) Socijalne službe u konceptu službi od općeg interesa; Revija za socijalnu politiku, Vol 14, No. 2, str. 137 – 162: 149

⁸ Đulabić, Vedran (2020) Razvoj službi od općeg interesa u pravu i politici Europske unije i njihov utjecaj na Republiku Hrvatsku. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti: Službe od općeg interesa u pravu i politici europske unije i njihov utjecaj na Republiku Hrvatsku – okrugli stol održan 25. veljače 2020., str. 21 – 38: 26 - 27

⁹ Đulabić, Vedran (2006) Socijalne službe u konceptu službi od općeg interesa; Revija za socijalnu politiku, Vol 14, No. 2, str. 137 – 162: 143

¹⁰ Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V. & Lalić Novak, G (2021) Javne službe – službe od općeg interesa. U: Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu, Zagreb, Pravni fakultete Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, str. 233 – 267: 247

¹¹ Đulabić, Vedran (2006) Socijalne službe u konceptu službi od općeg interesa; Revija za socijalnu politiku, Vol 14, No. 2, str. 137 – 162: 143 - 144

Kao bitna komponenta suvremenih reformi javnih službi javlja se podizanje kvalitete usluge koje su usmjerena na jačanje uloge građana odnosno veću uključenost građana u odnosu s pružateljima javnih usluga. Početkom 1990.-ih godina intenzivira se donošenje posebnih dokumenta kojima se nastoji povećati kvaliteta javnih službi, a kojima se određuju standardi obavljanje službe, načini ophođenja s građanima, postupci pritužbi i eventualne naknade kao i druga pitanja važna za odnose s građanima i korisnicima.

U novije vrijeme uloga države je smanjena na opću regulaciju te nadzor zakonitosti i kvalitete djelovanja subjekata koji pružaju javnu uslugu, a u pogledu negospodarskih javnih službi javna vlast ima značajnu ulogu u financiranju javnih službi i u pogledu njihovog obavljanja. Država financira javne službe radi osiguranja društvene solidarnosti, ali isto tako snosi i odgovornost za njezino uredno obavljanje i zadovoljavanje javnog interesa. Tijela javne vlasti na nekoj od teritorijalnoj razini javnog upravljanja snose odgovornost prema kreiranju strategije razvoja javnih službi i pred građanima snose političku odgovornost za njihovo djelovanje. Kako bi to bilo moguće, vlast također mora imati mogućnost praćenja, nadziranja i vrednovanja javne službe te osiguravati da se te djelatnosti obavljaju na način kojim će se zadovoljiti važne javne potrebe i određene društvene vrijednosti.

Nositelji javne vlasti na raspolaganju imaju nekoliko instrumenata kojima mogu usmjeravati, pratiti i nadzirati djelovanje javnih službi. Tako primjerice osim opće regulacije određene javne službe imaju mogućnost prikupljanja i analize podataka, donošenje financijskih te personalnih odluka kojima se utječe na pružatelje javne službe, praćenja i evaluacije izvještaja koje su pružatelji javne usluge dužni podnositi osnivaču, javna objava tih izvještaja te upravni i sudski nadzor javnih službi¹². Cilj ovakvog praćenja i evaluacije javnih službi je zapravo povećanje kvalitete, priuštivosti i učinkovitosti.

Obveza političke vlasti je također i osigurati učinkoviti mehanizam nadzora kojim se jamči ostvarivanje i zaštita prava građana u odnosu na isporučitelje javnih usluga. U upravnom sustavu Republike Hrvatske to se očituje u upravnom nadzoru pružatelja javnih službi, a sudska kontrola uključuje postupke pred upravnim sudom.

Za obavljanje negospodarskih javnih službi u Republici Hrvatskoj temeljni organizacijski oblik su ustanove. "Ustanove su posebne organizacije koje se osnivaju za ostvarivanje javnih ciljeva, a najčešće za obavljanje javnih službi te se mogu osnivati na svim

¹² Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V. & Lalić Novak, G (2021) Javne službe – službe od općeg interesa. U: Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu, Zagreb, Pravni fakultete Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, str. 233 – 267: 252

razinama javnog upravljanja – središnjoj, regionalnoj, lokalnoj, mogu imati javne ovlasti, obavljati javne službe i imaju autonomiju u smislu unutarnje organizacije, financiranja i imovine, a temeljnim načelima ustanove smatraju se načela zakonitosti, samostalnosti, trajnosti, dužnosti pružanja usluga, jednakosti uživatelja službe, javnost rada te odsutnost sjecanja dobiti”¹³.

Zakon o ustanovama¹⁴ koji je u Republici Hrvatskoj donesen 1993. godine temeljni je zakon kojim se uređuju opća pitanja osnivanja i funkcioniranja ustanova. Zakon o ustanovama u svojim odredbama razlikuje ustanove i javne ustanove, a ranija odredba zakona koja je određivala da je ustanova pravna osoba koja se osniva za trajno obavljanje neke negospodarske djelatnosti ako se ta djelatnost ne obavlja radi stjecanja dobiti izmjenama zakona iz 2019. godine je promijenjena te nova definicija javne ustanove glasi da je „ustanova pravna osoba koja se osniva za trajno obavljanje djelatnosti od javnog interesa sukladno posebnom zakonu”¹⁵.

Javne ustanove karakteriziraju sljedeći elementi:

- “javni status djelatnosti što znači da postoji obveza osnivanja javne ustanove ako je djelatnost ili dio djelatnosti koju ustanova obavlja zakonom određena kao javna služba”¹⁶;
- “krug mogućih osnivača podrazumijeva da ustanovu može osnovati domaća i strana fizička i pravna osoba dok javnu ustanovu može osnovati javni subjekt odnosno Republika Hrvatska, jedna ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u okviru svog samoupravnog djelokruga, a druga fizička i pravna osoba samo ako je to zakonom dopušteno”¹⁷;
- “obavljanje javnih djelatnosti podrazumijeva da se javnoj ustanovi može povjeriti obavljanje javnih ovlasti temeljem odluke predstavničkog tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave što javnoj ustanovi daje ovlasti da u sklopu djelatnosti radi koje je osnovana općim aktima regulira određene odnose, da rješava u

¹³ Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V. & Lalić Novak, G (2021) Javne službe – službe od općeg interesa. U: Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu, Zagreb, Pravni fakultete Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, str. 233 – 267: 258

¹⁴ Zakon o ustanovama (NN br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22)

¹⁵ Članak 1., stavak 2. Zakona o ustanovama, NN br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22

¹⁶ Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V. & Lalić Novak, G (2021) Javne službe – službe od općeg interesa. U: Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu, Zagreb, Pravni fakultete Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, str. 233 – 267: 259

¹⁷ IBID: 259

pojedinačnim upravnim stvarima o pravima, obavezama i odgovornosti fizičkih i pravnih osoba te da obavlja druge javne ovlasti”¹⁸;

- “imenovanje i razrješenje rukovodećeg osoblja što znači da ravnatelja koji je rukovoditelj ustanove imenuje i razrješava upravno vijeće ako posebnim zakonom nije drugačije određeno, a kod javne ustanove zakonom ili aktom o osnivanju moguće je odrediti, a i ne mora, da ravnatelja imenuje Vlada, čelnik nadležnog tijela državne uprave ili predstavničko tijelo općine, grada ili županije. Imenovanje ravnatelja javne ustanove kojima su osnivači Republika Hrvatska odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe kojima su osnivači Republika Hrvatska odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave provodi se javnim natječajem za razliku od ustanova kojima su osnivači druge fizičke i pravne osobe koji svojim aktom o osnivanju uređuju način imenovanja ravnatelja”¹⁹.

3. RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

3.1. Razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj

Razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj možemo povezati s počecima industrijalizacije te potrebom zbrinjavanja djece jer dolazi do pojave sve češćeg zapošljavanja žena. Prve ustanove koje su osnivane u Hrvatskoj imale su prije svega socijalnu ulogu, a zatim se javljaju i ustanove koje pored socijalne uloge imaju i odgojnu mjeru. Prva ustanova koja je imala obrazovnu ulogu s nazivom *pjestovalište* otvorena je 1855. u Zagrebu. Za pojavu i razvitak predškolskih ustanova na našim prostorima važno je osnivanje *zabavišta* koja su djelovala po uzoru na njemačkog pedagoga Friedricha Fräbela. Prvo privatno zabavište u Zagrebu je otvoreno 1869. godine koje su 1879. godine preuzele sestre milosrdnice. Iste godine otvaraju se još dva privatna zabavišta u Zagrebu. Godine 1882., a zatim i 1883. otvaraju se prva zabavišta na gradske troškove što će označiti početak društvenog predškolskog odgoja u Hrvatskoj²⁰.

¹⁸ Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V. & Lalić Novak, G (2021) Javne službe – službe od općeg interesa. U: Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu, Zagreb, Pravni fakultete Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, str. 233 – 267: 259

¹⁹ IBID: 259

²⁰ Serdar, Elizabeta (2013) Počeci institucionalnog predškolskog odgoja u Hrvatskoj: Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima, Vol.19, No.17, str. 4-6

Po završetku II. svjetskog rada donesen je dokument naziva "Uputstvo za organizaciju i rad u vrtićima" koji kao glavnu ulogu vrtića vidi u razvoju i odgoju djece, a vrtić je za roditelje potpuno besplatan te nije bio obavezan. Zatim je 1947. godine donesena „Uredba o dječjim jaslicama“ prema kojoj se jaslice smatraju socijalno-zdravstvenim ustanovama u koje se smještaju i provodi društveni odgoj djece do tri godine, a najvažniji zadatak im je omogućiti majkama uključivanje u tržište rada te dopuna odgoja. U tom razdoblju doprinos roditelja za financiranje predškolskog odgoja, određivao se prema dohotku obitelji kao i broju uzdržanih članova unutar obitelji.

Prema Pravilniku o organizaciji i radu dječjih vrtića iz 1951. godine vrtiće se uređuje kao odgojne ustanove koje pohađaju djeca od treće godine života pa do kretanja u osnovnu školu te kao ustanove koje trebaju omogućiti ženama aktivno sudjelovanje u socijalističkoj izgradnji zemlje, a roditelji su oni koji podmiruju troškove za rad dječjih vrtića. Upravo to prebacivanje izdataka za dječje vrtiće na roditelje, dovodi do manjeg broja upisane djece u dječje vrtiće i smanjenje mreže vrtića jer u tom razdoblju upisi djece u dječje vrtiće nisu bili obavezni. U razdoblju do 1967. godine vrtići imaju ulogu dopune obiteljskog odgoja te pripreme djece za školu te se prelazi s proračunskog na samostalno financiranje rada vrtića²¹.

Nakon toga se do 1990. godine ističe nužnost širenja predškolskih ustanova te su utvrđena mjerila za uključivanje djece u predškolske programe, donose se posebni zadaci predškolskog odgoja vezani uz razvoj djece i pripreme za školu, uvode se kratki programi za djecu koja nisu upisana u dječje vrtiće, a posebno jednu godinu prije polaska u osnovnu školu.

U tranzicijskom razdoblju, s osamostaljenjem Hrvatska je preuzela zakonodavstvo bivše države, ali vrlo brzo su uslijedile njegove izmjene. 1991. godine Ministarstvo prosvjete i kulture donosi Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece²², izrađuje se "Prijedlog koncepcije ranog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj" te se radi na unapređenju kvalitete predškolskih ustanova. Tijekom 90.-ih godina dolazi i do izmjena u načinu financiranja, a prije svega regulira se raspodjela odgovornosti između nacionalne vlasti i lokalnih jedinica te izmjena koje se odnose na osnivačka prava. U svrhu financiranja, osnivaju se različiti fondovi i to na državnoj razini Republički fond, a na razini općina ustrojavaju se fondovi predškolskog odgoja. Fondovi se ubrzo gase, a na način financiranja rada dječjih vrtića počinje se primjenjivati načelo supsidijarnosti što znači da se financiranje nastavlja iz gradskih,

²¹ Lipovac, Milan (1985) Predškolski odgoj u Hrvatskoj, razvitak mreže predškolskih institucija u razdoblju 1945. do 1980., Zagreb: Narodne novine

²² Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete RH 7-8/91)

općinskih te županijskih proračuna te državnog proračuna. Glede osnivačkih prava, zakonodavnim izmjenama koje su donesene 1993. omogućuje se osnivanje privatnih ustanova, a donošenjem Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju 1997. godine, predškolske ustanove može osnovati i Republika Hrvatska²³.

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju iz 1997. godine uz određene izmjene i dopune na snazi je i danas, a njegovim donošenjem uvedene su značajnije promjene koje se odnose na način financiranja. Sredstva za financiranje dječjih vrtića dužan je osigurati osnivač dok se iz državnog proračuna financiraju programi javnih potreba za djecu s posebnim potrebama što uključuje djecu s teškoćama u razvoju kao i darovitu djecu. U državnom proračunu osiguravaju se i sredstva za sufinanciranje programa javnih potreba za pripadnike nacionalnih manjina.

3.2.Pravni okvir ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj

3.2.1. Ustav Republike Hrvatske

Rani i predškolski odgoj i obrazovanje uređuju različiti pravni propisi, a temeljni pravni izvor je Ustav Republike Hrvatske²⁴ koji određuje da “država štiti materinstvo, djecu i mladež te stvara socijalne, kulturne, odgojne, materijalne i druge uvjete kojima se promiče ostvarivanje prava na dostojan život”²⁵. Nadalje Ustav RH uređuje da “roditelji su dužni odgajati, uzdržavati i školovati djecu te imaju pravo i slobodu da samostalno odlučuju o odgoju djece, a tjelesno i duševno oštećeno i socijalno zapušteno dijete ima pravo na osobitu njegu, obrazovanje i skrb”²⁶. U Ustavu RH navodi se da “obrazovanje je u Republici Hrvatskoj svakome dostupno, pod jednakim uvjetima, u skladu s njegovim sposobnostima te da je obvezno obrazovanje besplatno u skladu sa zakonom”²⁷. Također, odredbe ustava definiraju da “jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a osobito poslove koje se odnose između ostalog na brigu o djeci, odgoj i osnovno obrazovanje, jedinice područne (regionalne) samouprave obavljaju poslove od područnog (regionalnog)

²³ Baran, J., Dobrotić, I., Matković, T. (2011) Razvoj institucionalnog predškolskog odgoja u Hrvatskoj: promjene paradigme ili ovisnost o prijedrenom putu?, Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju, Vol 152, No.3-4, str. 521 – 540: 532-533

²⁴Ustav Republike Hrvatske (NN br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)

²⁵ Članak 63. Ustava Republike Hrvatske (NN br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)

²⁶ IBID, članak 64., stavak 1. i 3.

²⁷ IBID, članak 66.

značaja, a osobito poslove koje se odnose na školstvo te planiranje i razvoj mreže obrazovnih ustanova”²⁸.

3.2.2. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi²⁹ navodi da “općine i gradovi te veliki gradovi koji imaju više od 35.000 stanovnika kao i gradovi sjedišta županija u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove od lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavnom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito koji se između ostalog odnose na odgoj i osnovno obrazovanje”³⁰.

3.2.3. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju

Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju uređuje se “predškolski odgoj i obrazovanje te skrb o djeci predškolske dobi kao dio sustava odgoja, obrazovanja i skrbi o djeci te definira da predškolski odgoj i obrazovanje obuhvaća programe odgoja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi koji se ostvaruju u dječjim vrtićima. Dječji vrtići osnivaju se sukladno odredbama Zakona o ustanovama te imaju status javne ustanove koje djelatnost predškolskog odgoja obavljaju kao javnu službu”³¹.

Prema odredbama zakona predškolski se odgoj organizira i provodi za djecu od navršениh 6 mjeseci života do uključivanja u osnovnoškolsko obrazovanje.

Dječji vrtići pak kao javne ovlasti obavljaju poslove koji se odnose na:

- upise i ispise djece iz dječjeg vrtića,
- izdavanje potvrda i mišljenja,
- upisivanje podataka o dječjem vrtiću u zajednički elektronički upisnik koji se vodi pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih.

Dječji vrtići prilikom obavljanja poslova koje obavljaju kao javne ovlasti i odlučuju o

²⁸ Članak 129.a, stavak 1. i 2. Ustava Republike Hrvatske (NN br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)

²⁹ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

³⁰ Članak 19. i 19.a Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

³¹ Članak 1., stavak 1., 2. i 3. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/03, 98/19, 57/22, 101/23)

“pravima obvezama ili pravnom interesu djeteta, roditelja ili skrbnika te druge fizičke i pravne osobe”³² dužni su primjenjivati i postupati po odredbama Zakona o općem upravnom postupku³³.

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju pored općih odredbi sadrži i odredbe o osnivanju i početku rada dječjeg vrtića, nacionalnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje temeljem kojeg se ostvaruje odgoj i obrazovanje djece rane i predškolske dobi te programima dječjih vrtića, radnicima dječjih vrtića, zasnivanju i prestanku radnog odnosa u dječjim vrtićima, zapošljavanju pripravnika kao i stručnom usavršavanju i napredovanju u položajna zvanja, odredbe o upravljanju dječjim vrtićima, sindikalnom organiziranju, provođenju nadzora nad radom dječjih vrtića, prestanku rada dječjih vrtića, financiranju dječjih vrtića, zatim o pedagoškoj i zdravstvenoj dokumentaciji te evidenciji o djeci koju moraju voditi dječji vrtići kao i prekršajne odredbe koje se mogu izreći dječjim vrtićima u slučaju kršenja odredbi zakona.

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju značajnije izmjene doživio je 2022. godine, a glavni ciljevi izmjena bili su povećanje obuhvata djece uključene u sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, što bi se, između ostalog, postiglo donošenjem nacionalne mreže dječjih vrtića koja do tada nije postojala te će se omogućiti bolje planiranje razvoja mreže dječjih vrtića u svrhu smanjenja razlika u dostupnosti dječjih vrtića. Nadalje izmijenjene su odredbe koje propisuju pravo svakog djeteta na upis u dječji vrtić kao i obvezu uključivanja svakog djeteta u sustav predškolskog odgoja koje ima obvezu pohađanja predškole, a ako ustanove nemaju dovoljno mjesta za upis sve prijavljene djece, određeni su jasni kriteriji za ostvarivanje prednosti pri upisu u dječje vrtiće. Kako bi se poboljšale mogućnosti upisa djece s teškoćama u razvoju u dječje vrtiće, zakonskim izmjenama omogućava se zapošljavanje trećeg odgojitelja ili pomoćnika za djecu s teškoćama u razvoju te stručnih komunikacijskih posrednika. Navedenim izmjenama također je, s ciljem osiguravanja potrebnog broja odgojitelja, omogućeno zapošljavanje osoba sa završenim studijem primarnog obrazovanja uz uvjet stjecanja potrebnih kvalifikacija u roku od dvije godine od zapošljavanja. Nadalje je, zbog lakšeg postupka upisa u dječje vrtiće, omogućen elektronički upis djece tijekom cijele vertikale obrazovanja, od vrtića do fakulteta kao i obveza vođenja zajedničkog elektroničkog upisnika predškolskih ustanova pri ministarstvu nadležnom za obrazovanje³⁴.

³² Članak 1.a, stavak 2. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/03, 98/19, 57/22, 101/23)

³³ Zakon o općem upravnom postupku (NN br. 47/09, 110/21)

³⁴ https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2022-03-31/173702/PZ_235.pdf – posjećeno 14.10.2024.

3.2.4. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe

Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe³⁵ (dalje u tekstu: Standard) donesen je 2008. godine. Standardom se utvrđuju „programi s obzirom na trajanje i namjenu, predškolski odgoj i naobrazba djece i djece s posebnim potrebama (djece s teškoćama i darovite djece), predškolski odgoj i naobrazba djece hrvatskih građana u inozemstvu, predškolski odgoj i naobrazba djece pripadnika nacionalnih manjina, ustroj predškole, mjerila za broj djece u odgojnim skupinama, mjerila za broj odgojitelja, stručnih suradnika i ostalih radnika u dječjem vrtiću, mjere zdravstvene zaštite i prehrane djece u dječjem vrtiću, mjerila za financiranje programa dječjih vrtića, materijalni i financijski uvjeti rada, prostori dječjeg vrtića, higijensko-tehnički zahtjevi za prostore u dječjem vrtiću, za opremu dječjeg vrtića, mjerila za didaktička sredstva i pomagala“³⁶.

“Standard sadrži i koeficijente izvodljivosti odnosno oznake postupnih rokova u kojima će se pojedini standard postići. $K_i=0$ znači da svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti „0“ stupaju na snagu odmah nakon donošenja Standarda, $K_i=1$ znači da svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti „1“ moraju se postići u roku od tri godine od donošenja Standarda, odnosno do 2011. godine, a $K_i=2$ znači da svi standardi označeni koeficijentom izvodljivosti „2“ moraju se postići u roku od pet godina od donošenja Standarda odnosno do kraja 2013. godine”³⁷.

Tablica 1.

KOEFICIJENTI IZVODLJIVOSTI PEDAGOŠKIH STANDARDA (obveze koje su utvrđene u tekstu Državnog pedagoškog standarda predškolskog sustava odgoja i naobrazbe Republike Hrvatske)	K_i
Veličina dječjeg vrtića s obzirom na broj odgojno-obrazovnih skupina	0
Broj djece u odgojno-obrazovnoj skupini	1
Broj odgojitelja u odgojno-obrazovnoj skupini	1
Broj stručnih suradnika s obzirom na broj odgojno-obrazovnih skupina	1
Broj viših medicinskih sredstava po odgojno-obrazovnoj skupini	1
Tajnik i voditelj računovodstva u dječjem vrtiću	1

³⁵ Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/08)

³⁶ Članak 1. Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/08)

³⁷ Prilog Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/08)

Najmanji broj radnika koji rade na poslovima prehrane, održavanja čistoće objekata, pranja, glačanja i šivanja te nabave, grijanja i održavanja prostora dječjeg vrtića	1
Mjere zdravstvene zaštite u dječjem vrtiću	0
Cijena smještaja djeteta u dječji vrtić	0
Prostori dječjeg vrtića i oprema, didaktička sredstva i druga pomagala potreba za provedbu redovitih i posebnih programa	2
Sustav kvalitete predškolskog odgoja i naobrazbe	0

3.2.5. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine – pristupačnost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

U Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030. godine³⁸ navodi se da je rani i predškolski odgoj i obrazovanje temelj cjeloživotnog učenja, a upravo predškolski odgoj i obrazovanje stvara preduvjete za razvoj djetetove osobnosti. Stoga temeljni cilj treba biti pristupačan i kvalitetan rani i predškolski odgoj i obrazovanje za svako dijete. Ističe se da je pravo svakoga djeteta briga i jednak razvoj, a i znanstveno je dokazano da upravo rano uključivanje u rani i predškolski odgoj i obrazovanje te upis u predškolske ustanove dovodi do sustavnog, cjelovitog i sigurnog razvoja djeteta. Svakom djetetu treba osigurati dostupan i kvalitetan rani i predškolski odgoj što podrazumijeva smanjivanje razlika u kvaliteti i cijeni predškolskog odgoja po pojedinim regijama. Isto tako za kvalitetan predškolski odgoj i obrazovanje potrebno je osigurati dovoljan broj odgojitelja, ali i osigurati permanentno usavršavanje i profesionalni razvoj odgojitelja. Jedan od bitnih ciljeva za kvalitetan predškolski odgoj i obrazovanje je i osiguranje dovoljnog broja dječjih vrtića što se treba osigurati izgradnjom novih te adaptacijom i dogradnjom postojećih vrtića. Cilj kojem teži Republika Hrvatskoj, a to ističe i u ovoj Strategiji je da se svakom djetetu osigura kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi čime se želi postići da se brojnim obiteljima pomogne u odgoju i obrazovanju djece koja odrastaju u životnom okruženju koje je sve izazovnije i zahtjevnije.³⁹

Nacionalna strategija također naglašava važnost obiteljskog života kao i usklađivanje obiteljskog i poslovnog života. Upravo su to bitni elementi javnih politika kojima je glavni cilj povećanje stope nataliteta te su orijentirane na poboljšanje položaja obitelji s djecom kao i bolju

³⁸ Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN br. 13/21)

³⁹ IBID: Točka 5.2. Strateški cilj 2. „Obrazovni i zaposleni ljudi“; Prioritetna područja javnih politika za strateški cilj 2. „Obrazovani i zaposleni ljudi“; Pristupačnost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (NN br. 13/21)

sinergiju obiteljskog i poslovnog života majki i roditelja. U svemu tome važna je uloga ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja tako da je bitno ojačati njihove kapacitete i povećati mogućnosti uključivanja djece u predškolski odgoj i obrazovanje ponovno zbog boljeg i lakšeg usklađivanja obiteljskog i poslovnog života roditelja. Upravo se kroz povećanje dostupnosti ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja te povećanja broja djece koja imaju mogućnost pohađati dječje vrtiće, pruža sustavna podrška roditeljima s djecom, ali tako se pruža i mogućnost boljeg razvoja raznih vještina kod djece koje će im kasnije tijekom školovanja pomoći u boljem i uspješnijem svladavanju obrazovnih programa.⁴⁰

3.2.6. Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja za razdoblje do 2027. godine

Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja za razdoblje do 2027. godine⁴¹, između ostalog obrađuje potrebe, potencijale i izazove u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Kao glavni problem u sustavu predškolskog odgoja i obrazovanja ističe se loša infrastruktura, nedostatak stručnog kadra, ali isto tako i nedostatak osviještenosti roditelja o važnosti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Kao glavni izazovi unutar sustava ističu se nedovoljan broj ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja te nedostatak upisnih mjesta, nedovoljan broj odgojitelja, model financiranja koji utječe na učinkovitost sustava, prekratak program predškole te nejasna povezanost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja s osnovnoškolskim obrazovanjem.

Nacionalnim planom definirani su posebni ciljevi unutar pojedinih sustava, a posebni cilj u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja je omogućiti pristupačnost sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja svakom djetetu. Mjere koje su definirane za postizanje navedenog cilja su sljedeće:

- osigurati svu potrebnu infrastrukturu u cilju dostupnosti kvalitetnog ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja što uključuje izgradnju novih te adaptaciju i dogradnju postojećih dječjih vrtića,
- svakom djetetu koje ima navršениh 6 godina treba se osigurati pristup odgoju i obrazovanju kao dijelu obveznog odgojno-obrazovnog sustava i osigurati pretpostavke

⁴⁰ Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine: Točka 5.6. Strateški cilj 6. „Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji“; Ublažavanje negativnih demografskih trendova i izgradnja poticajnog okruženja za mlade i obitelj (NN br. 13/21)

⁴¹ Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja za razdoblje do 2027. godine (NN br. 33/23)

za besplatni rani i predškolsko odgoj i obrazovanje za svu djecu uz pomoć postupnog pristupa,

- osigurati dovoljan broj kvalitetnih odgojitelja i stručnih suradnika te povećati atraktivnost navedenih zanimanja,
- poboljšati model financiranja i osnažiti ulogu države u donošenju najvažnijih odluka u sustavu ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja,
- povećati dostupnost i uključenost u sustav ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja djeci iz različitih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te djeci u nepovoljnom položaju,
- unaprijediti postupke osiguravanja kvalitete u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju što se prvenstveno odnosi na poboljšanje odgojno-obrazovnih ishoda,
- internacionalizirati sustav ranog i predškolskog odgoja odnosno povećati međunarodnu mobilnost odgojitelja i stručnih suradnika posebice kroz Erasmus+ programe.

Rokovi za provedbu ciljeva postavljeni su za IV. kvartal 2027. godine, osim unapređenja modela financiranja gdje je rok za izvršenje postavljen na IV. kvartal 2025. godine.

4. PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE KAO LOKALNA JAVNA SLUŽBA

4.1. Uloga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pravo i obvezu odlučivati o potrebama i interesima građana na svom području za organiziranjem i ostvarivanjem programa predškolskog odgoja te za zadovoljavanje tih potreba osnivati dječje vrtiće. Također, ukoliko na “području jedinice lokalne samouprave nema organiziranog programa ranog i predškolskog odgoja, jedinica lokalne samouprave dužna je sufinancirati pohađanje programa ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu sa svog područja u dogovoru s najbližom jedinicom lokalne samouprave ili jedinicom lokalne samouprave koja ima program koji može udovoljiti potrebama djeteta”⁴². Izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju iz 2022. godine, a s ciljem što veće uključenosti djece koja žive u slabije razvijenim područjima, utvrđeno je da “jedinica lokalne samouprave koja na svom području nema organiziran program

⁴² Članak 2., stavak 2. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/03, 98/19, 57/22, 101/23)

predškolskog odgoja može sufinancirati ili financirati prijevoz djece do dječjeg vrtića u jedinici lokalne samouprave u kojoj će djeca pohađati program predškolskog odgoja”⁴³.

Jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave dužna je osigurati mjesto u dječjem vrtiću ili osnovnoj školi koja provodi program predškole za svako dijete koje je obvezno pohađati program predškole.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave donose programe javnih potreba u području predškolskog odgoja i obrazovanja za svoje područje kao i mjerila za financiranje programa iz vlastitog proračuna te kriterije za participaciju roditelja u cijeni programa. Dječji vrtić čiji je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave svoje usluge naplaćuje od roditelja – korisnika usluga, osim programa predškole koji je besplatan za roditelje.

Isto tako obveza osnivača dječjeg vrtića je osigurati prostor, opremu, odgovarajući broj zaposlenika kao i sredstva za plaće zaposlenika, sredstva za održavanje objekta dječjeg vrtića i opreme te prijevoz djece u program predškole.

Plan mreže dječjih vrtića kojim se utvrđuju dječji vrtići i druge pravne osobe koje obavljaju djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja na području za koji se mreža utvrđuje, donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba. Mrežu dječjih vrtića Republike Hrvatske donosi ministar nadležan za obrazovanje⁴⁴.

4.2. Organizacija pružanja javne službe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja

Djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja provode dječji vrtići koji imaju status javne ustanove te navedenu djelatnost obavljaju kao javnu službu.

Prema odredbama zakona, dječje vrtiće mogu osnovati Republika Hrvatska, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, vjerske zajednice te druge pravne i fizičke osobe.

“Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravna i fizička osoba mogu zajednički osnovati dječji vrtić, a ako Republika Hrvatska osniva dječji vrtić tada se to čini zakonom ili uredbom Vlade RH odnosno rješenjem Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih”⁴⁵.

⁴³ Članak 2., stavak 3. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/03, 98/19, 57/22, 101/23)

⁴⁴ IBID, članak 14., stavak 1., 2. i 4.

⁴⁵ IBID, članak 7., stavak 2. i 3.

4.2.1. Osnivanje i rad dječjeg vrtića

Zakonom o ustanovama utvrđeno je koje odredbe mora sadržavati akt o osnivanju dječjeg vrtića te se u članku 13. Zakona o ustanovama navodi da sadrži odredbe o nazivu i sjedištu osnivača, nazivu i sjedištu ustanove, djelatnosti ustanove, tijelima ustanove, upravljanje ustanovom, sredstvima koja su potrebna ustanovi za osnivanje i početak rada, načinu raspolaganju s dobiti, ali i pokrivanju gubitaka, međusobnim pravima i obvezama osnivača i ustanove te odredbe o ograničenjima pri stjecanju, opterećivanju ili otuđivanju nekretnina i druge imovine ustanove. Akt o osnivanju sadrži i odredbe o programu rada dječjeg vrtića te načinu i uvjetima njegova ostvarivanja, odgojiteljima i stručnim suradnicima, uvjetima i načinu osiguravanja prostora i opreme te ovlastima ravnatelja dječjeg vrtića⁴⁶.

Osnivači dječjeg vrtića dužni su prilikom osnivanja vrtića akt o osnivanju dostaviti, radi ocjene suglasnosti sa zakonom, ministarstvu nadležnom za obrazovanje. Ako tijekom obavljanja djelatnosti dođe do promjene naziva, sjedišta ili dolazi do dopune djelatnosti vrtića, osnivači su dužni izvršiti izmjene osnivačkog akta te od nadležnog ministarstva zatražiti ocjenu suglasnosti sa zakonom.

Prijavu za upis dječjeg vrtića u sudski registar podnosi osnivač dječjeg vrtića. Prijava za upis u sudski registar podnosi se tek po pribavljenom rješenju ministarstva nadležnog za obrazovanje te temeljem rješenja nadležnog tijela županije odnosno gradskog ureda Grada Zagreba kojim se odobrava početak obavljanja djelatnosti predškolskog odgoja. Navedenim se rješenjem nadležnog ministarstva dokazuje da je akt o osnivanju u sukladnosti sa zakonom⁴⁷.

Dječji vrtić može započeti s radom tek po pribavljenom rješenju o početku rada, a nakon što rješenje o početku rada postane izvršno, dječji vrtić upisuje se u zajednički elektronički upisnik ustanova predškolskog odgoja koje se vodi pri ministarstvu nadležnom za obrazovanje.

Dječji vrtići moraju, kako bi mogli započeti s obavljanjem djelatnosti, ispunjavati sljedeće uvjete:

- odobren program rada,
- osiguran potreban broj djelatnika odnosno odgojitelja, stručnih suradnika i ostalih radnika,
- osiguran prostor i opremu za obavljanje djelatnosti,
- osigurana financijska sredstva za osnivanje i početak rada dječjeg vrtića te
- dokaz o ispunjavanju drugih uvjeta koji su propisani zakonom i provedbenim propisima.

⁴⁶ Članak 8., Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/03, 98/19, 57/22, 101/23)

⁴⁷ IBID, članak 10.

4.2.2. Upravljanje dječjim vrtićem

Tijela dječjeg vrtića su:

- Upravno vijeće
- Ravnatelj
- Odgojiteljsko vijeće

Upravno vijeće upravlja dječjim vrtićem i ima od pet do sedam članova. Prema odredbama zakona osnivač imenuje najmanje polovicu članova upravnog vijeća, roditelji djece korisnika usluga biraju jednog člana dok se ostali članovi biraju iz reda odgojitelja i stručnih suradnika koji su zaposlenici dječjeg vrtića. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju utvrđuje i potrebnu razinu obrazovanja za članove upravnog vijeća koje imenuje osnivač. Članovi upravnog vijeća koje je imenovao osnivač trebaju imati završen najmanje preddiplomski sveučilišni ili stručni studij te stečenih najmanje 180 ECTS bodova. Isto tako osnivač ne može kao člana upravnog vijeća imenovati radnika dječjeg vrtića u čije se upravno vijeće imenuje. Članovi upravnog vijeća imenuju se na razdoblje od četiri godine, a svaki dječji vrtić statutom dječjeg vrtića i aktom o osnivanju detaljnije uređuje način izbora i imenovanja članova, način rada kao i donošenja odluka.⁴⁸

Osim prava i obveza koje upravno vijeće ima temeljem Zakona o ustanovama, a to se prije svega odnosi na donošenje programa rada i razvoja ustanove, ono također nadzire izvršavanje programa rada i razvoja ustanove, donosi odluke o financijskom planu i godišnjem obračunu, ima ovlasti predložiti osnivaču promjenu djelatnosti, ono također odlučuje o stjecanju, opterećivanju te otuđivanju nekretnina dječjeg vrtića. Za stjecanje, opterećivanje ili prodaju nekretnina potrebno je pribaviti suglasnost osnivača dječjeg vrtića. Upravno vijeće zatim “predlaže statusne promjene dječjeg vrtića, predlaže izmjene naziva dječjeg vrtića, odlučuje o upisu djece i o mjerilima za upis uz suglasnost osnivača, odlučuje o sklapanju i prestanku radnog odnosa na prijedlog ravnatelja dječjeg vrtića te obavlja i druge poslove koje su utvrđene aktom o osnivanju i statutom dječjeg vrtića”⁴⁹.

Ravnatelj je stručni i poslovodni voditelj dječjeg vrtića te temeljem Zakona o ustanovama „organizira i vodi rad i poslovanje ustanove, predstavlja i zastupa ustanovu, poduzima sve pravne radnje u ime i za račun ustanove, zastupa ustanovu u svim postupcima pred sudovima i javnopravnim tijelima te je odgovoran za zakonitost rada ustanove”⁵⁰. Osim već navedenih poslova, ovlasti ravnatelja su i predlaganje godišnjeg plana i programa rada,

⁴⁸ Članak 34. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/03, 98/19, 57/22, 101/23)

⁴⁹ IBID, članak 35., stavak 1.

⁵⁰ Članak 37. Zakona o ustanovama (NN br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22)

briga o provođenju odluka upravnog vijeće, odgojiteljskog vijeća kao i obavljanje poslova koji su utvrđeni aktom o osnivanju i statutom dječjeg vrtića⁵¹.

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju detaljno propisuje i uvjete koje mora ispunjavati osoba koja se imenuje ravnateljem dječjeg vrtića, a odnosi se na završen studij odgovarajuće vrste i razine za rad na radnom mjestu odgojitelja ili stručnog suradnika u dječjem vrtiću. Osoba koja se kandidira za ravnatelja dječjeg vrtića mora imati položen stručni ispit za odgojitelja ili stručnog suradnika kao i najmanje pet godina radnog iskustva u predškolskoj ustanovi na radnom mjestu odgojitelja ili stručnog suradnika. Kada govorimo o odgovarajućoj vrsti obrazovanja, osoba koja je kandidat za ravnatelja može imati završen sveučilišni diplomski studij, integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij, specijalistički sveučilišni studij, preddiplomski sveučilišni studij za odgojitelja ili stručni studij odgovarajuće vrste, odnosno studij odgovarajuće vrste kojim je stečena viša stručna sprema odgojitelja prema ranijim propisima. Za izbor ravnatelja, dječji vrtići objavljuju javni natječaj, ravnatelj se imenuje na razdoblje od pet godina te ista osoba može biti ponovno imenovana. Ravnatelja imenuje i razrješava osnivač dječjeg vrtića, a u dječjem vrtiću kojemu je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izvršno tijelo osnivača na prijedlog upravnog vijeća. Kada je osnivač dječjeg vrtića Republika Hrvatska, ravnatelja dječjeg vrtića imenuje i razrješava ministar nadležan za obrazovanje⁵².

Odgojitelji, stručni suradnici i zdravstveni radnici koji su zaposlenici dječjeg vrtića, članovi su odgojiteljskog vijeća koje je stručno tijelo vrtića. Ovlasti odgojiteljskog vijeća su da “sudjeluje u utvrđivanju plana i programa rada dječjeg vrtića, prati njegovo ostvarivanje, raspravlja i odlučuje o stručnim pitanjima rada, potiče i promiče stručni rad te obavlja druge poslove utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom dječjeg vrtića”⁵³.

4.2.3. Nadzor nad radom dječjeg vrtića

Inspekcijski nadzor nad radom dječjeg vrtića provodi prosvjetna inspekcija koja je ustrojena kao samostalni sektor unutar Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih temeljem Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva znanosti i obrazovanja⁵⁴. Prosvjetna inspekcija provodi inspekcijski nadzor vezan uz primjenu zakona i drugih propisa kojima se uređuje ustroj

⁵¹ Članak 36. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/03, 98/19, 57/22, 101/23)

⁵² IBID, članak 37.

⁵³ IBID, članak 39.

⁵⁴ Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva znanosti i obrazovanja (NN br. 97/20)

i način rada ustanova predškolskog odgoja, zasnivanje i prestanak radnog odnosa u predškolskim ustanovama kao i ostvarivanja prava i obveza iz radnog odnosa, zatim rješava o pitanjima prava i interesa djece i njihovih roditelja, ostvarivanju javnosti rada dječjih vrtića te provodi nadzor nad primjenom prava iz kolektivnih ugovora⁵⁵.

Stručno-pedagoški nadzor nad radom dječjeg vrtića provodi Agencija za odgoj i obrazovanje, a podrazumijeva kontinuirano praćenje ostvarivanja propisanih nastavnih planova i programa, organizacije i izvođenje oblika odgojno-obrazovnog rada te stručnog i pedagoškog rada odgojitelja u predškolskim ustanovama.

Dječji vrtići podliježu i nadzoru zdravstvene inspekcije koja provodi nadzor nad provedbom Programa zdravstvene zaštite i unapređenja zdravlja u dječjim vrtićima, a osobito u dijelu koji se odnosi na higijenu, prehranu i cijepljenje, zatim sanitarne inspekcije kao i nadzoru koju provodi ministarstvo nadležno za socijalnu skrb, a odnosi se na socijalnu skrb djece.

Ukoliko se pri provođenju nadzora utvrdi da dječji vrtić ne ispunjava zakonom propisane uvjete, dječjem vrtiću nalaže se rok u kojem mora ukloniti nedostatke. Ako dječji vrtić ne ukloni nedostatke, može doći do zabrane rad dječjeg vrtića, a troškove premještaja djece u druge dječje vrtiće, obvezan je snositi dječji vrtić kojem je zabranjen rad odnosno njegov osnivač.

4.2.4. Financiranje dječjeg vrtića

Osnivač dječjeg vrtića dužan je osigurati sredstva za rad dječjeg vrtića. Također, dječji vrtić osigurava sredstva prodajom usluga na tržištu. Dječji vrtić čiji je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave svoje usluge naplaćuje od roditelja - korisnika usluga temeljem mjerila koje određuje predstavničko tijelo osnivača. Sredstva koja uplaćuju roditelji - korisnici usluga mogu se uplaćivati u proračun osnivača dječjeg vrtića ili na žiro račun dječjeg vrtića, ako je takvu odluku donijelo predstavničko tijelo osnivača.

Mjerila za osiguravanje sredstava za zadovoljavanje javnih potreba u djelatnosti predškolskog odgoja i obrazovanja, uređuje predstavničko tijelo županija odnosno Grada Zagreba. Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su za predškolski odgoj izdvojiti najmanje onoliko sredstava koliko svojim mjerilima utvrdi predstavničko tijelo županije odnosno Grada Zagreba⁵⁶.

⁵⁵ Članak 3. Zakona o prosvjetnoj inspekciji (NN br. 6/11, 16/12, 98/19, 52/21)

⁵⁶ Članak 49. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/03, 98/19, 57/22, 101/23)

Dio sredstava za ostvarivanje programa javnih potreba u području predškolskog odgoja, osigurava se i u državnom proračunu. Programima javnih potreba smatraju se programi odgoja i obrazovanja djece s teškoćama u razvoju i darovite djece, djece rane i predškolske dobi hrvatskih građana u inozemstvu te pripadnika nacionalnih manjima i program predškole. Kako će se sredstvima državnog proračuna raspolagati, uređuje se Pravilnikom o načinu raspolaganja sredstvima državnog proračuna i mjerilima sufinanciranja programa javnih potreba u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja⁵⁷.

Također, u državnom proračunu mogu se osigurati i sredstva za završetak izgradnje dječjih vrtića kojima je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te koji se nalaze u područjima koja su prema indeksu razvijenosti ispodprosječno rangirane, a dio izgradnje financiran je iz projekata Europske unije. Isto tako u državnom proračunu osiguravaju se i sredstva za fiskalnu održivost dječjih vrtića. Navedena sredstva doznaju se temeljem uredbe koju donosi Vlada Republike Hrvatske, a kojom se uređuju mjerila i kriteriji za doznaku sredstava jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Uredba o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje iznosa sredstava za fiskalnu održivost dječjih vrtića⁵⁸ uređuje kriterije i mjerila te načine izračuna iznosa sredstava za fiskalnu održivost dječjih vrtića koja su osigurana u državnom proračunu. Glavni kriterij temeljem kojeg se vrši izračun iznosa za fiskalnu održivost dječjeg vrtića po korisniku je broj djece upisane u dječje vrtiće dok se godišnji iznos sredstava za fiskalnu održivost dječjih vrtića utvrđuje za pedagošku godinu po korisnicima sredstava umnoškom broja djece, prosječne cijene smještaja po djetetu na razini Republike Hrvatske te postotnog udjela prema skupinama razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na čijem se području nalazi matični odnosno područni dječji vrtić⁵⁹.

Sredstva za plaće, ostale naknade i druge prihode za zaposlenike dječjeg vrtića osiguravaju se u proračunu osnivača dječjeg vrtića. “Na utvrđivanje i obračun plaća, naknada i drugih prihoda radnika dječjih vrtića primjenjuju se propisi kojima se uređuju plaće, naknade i drugi prihodi javnih službenika i namještenika zaposlenih u osnovnom školstvu, ako su ti propisi povoljniji za radnike. Kolektivno pregovaranje i sklapanje kolektivnog ugovora provodi sindikat u ime radnika dječjeg vrtića te se kolektivni ugovor sklapa s osnivačem ustanove⁶⁰.”

⁵⁷ Pravilnik o načinu raspolaganja sredstvima državnog proračuna i mjerilima sufinanciranja programa javnih potreba u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja (NN br. 141/22)

⁵⁸ Uredba o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje iznosa sredstava za fiskalnu održivost dječjih vrtića (NN br. 109/23)

⁵⁹ IBID, članak 5.

⁶⁰ Članak 51. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22, 101/23)

Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe utvrđuje da osnivači dječjih vrtića te roditelji djece koja su polaznici dječjeg vrtića, snose troškove smještaja djece u dječjim vrtićima. Standard propisuje što obuhvaća cijena smještaja djeteta pa se navode troškovi izdataka za radnike u što su uključene bruto plaće, naknade i materijalna prava radnika, zatim prehranu djece, uvjete boravka djece i to materijalne izdatke, energente i komunalne troškove, troškove tekućeg održavanja objekta i opreme te prijevoz djece, nadalje nabavu namještaja i opreme te nabavu sitnog materijala⁶¹.

4.2.5. Prestanak rad dječjeg vrtića

Dječji vrtić prestaje s radom pod uvjetima i na način propisan Zakonom o ustanovama i Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju. Zakon o ustanovama utvrđuje da “ustanova prestaje s radom pravomoćnošću sudske odluke kojom je utvrđena ništavost upisa ustanove u sudski registar, pravomoćnošću odluke o zabrani obavljanja djelatnosti, odlukom osnivača o prestanku ustanove, pripajanjem drugoj ustanovi, spajanjem s drugom ustanovom, podjelom na dvije ili više ustanova, pravomoćnošću sudske presude o ukidanju ustanove te drugim slučajevima određenim zakonom ili aktom o osnivanju⁶²”.

Odlukom o prestanku rada dječjeg vrtića mora se odrediti rok i način prestanka rada dječjeg vrtića. Isto tako navedena odluka mora utvrditi i način rasporeda djece koja su pohađala dječji vrtić koji prestaje s radom i njihov premještaj u druge dječje vrtiće odnosno ustanove.

4.2.6. Upisi u dječje vrtiće

Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju propisuje da svako dijete rane i predškolske dobi ima pravo upisa u dječji vrtić ili školsku ustanovu u kojoj se izvodi rani i predškolski odgoj i obrazovanje⁶³. Izmjenama i dopuna Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju iz 2022. godine uređeno je pravo prednosti pri upisu u dječje vrtiće čiji je osnivač jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave za djecu koja do 1. travnja tekuće godine navršše četiri godine života, a iznimno ako u dječjim vrtićima nema mjesta za upis sve prijavljene djece, nakon upisa djece koja su navršila četiri godine života, prednost pri upisu imaju djeca roditelja invalida Domovinskog rata, djeca iz obitelji s troje ili više djece, djeca oba

⁶¹ Članak 42. Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/08)

⁶² Članak 71. Zakona o ustanovama (NN br. 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22)

⁶³ Članak 20. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22, 101/23)

zaposlena roditelja, djeca s teškoćama u razvoju i kroničnim bolestima, djeca samohranih roditelja, djeca iz jednoroditeljskih obitelji, djeca koja su smještena u udomiteljsku obitelj, djeca osoba s invaliditetom, djeca koja imaju prebivalište ili boravište na području dječjeg vrtića te djeca roditelja koji primaju doplatu za djecu ili su korisnici zajamčene minimalne naknade. Upravo se ovim odredbama željelo postići jednako pravo na upis u dječji vrtić, mogućnost duže uključenosti u sustav predškolskog odgoja djeci prije polaska u školu te ujedno pomoći i pružiti potporu roditeljima pri lakšoj zapošljivosti.

4.2.7. Mjerila za broj djece u odgojno – obrazovnim skupinama

Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe je utvrđeno da obrazovna skupina koja se ustrojava prema dobi djece, vrsti i trajanju programa, sposobnostima, potrebama i interesima djece i roditelja, predstavlja osnovnu jedinicu u kojoj se provode različiti programi za djecu predškolske dobi. Tako Standard određuje da je optimalna veličina dječjeg vrtića kada je u njemu ustrojeno 17 do 20 odgojnih skupina ili ima upisano do 400 djece ukupno. Ukoliko dječji vrtić ima ustrojene područne objekte tada je optimalna veličina vrtića do 30 odgojnih skupina ili 600 djece. Najmanji broj odgojnih skupina u dječjem vrtiću je jedna odgojna skupina s najviše 25 djece⁶⁴.

Standard propisuje i broj djece u odgojno obrazovnoj skupini, a broj djece ovisi o dobi djeteta i broju djece s teškoćama u razvoju u odgojnoj skupini pa se tako, uzimajući u obzir navedene parametre, u odgojno-obrazovnu skupinu može uključiti najviše:

- 5 djece starosti od 6 do 12 mjeseci
- 8 djece starosti od 13 do 18 mjeseci
- 12 djece starosti od 19 do 24 mjeseca
- 14 djece u trećoj godini života
- 18 djece koja su u četvrtoj godini života
- 20 djece koja su u petoj godini života
- 23 djece koja su u šestoj godini života
- 25 djece koja su u sedmoj godini života pa do polaska u školu.

Ukoliko u odgojno-obrazovnu skupinu bude uključeno jedno dijete s lakšim teškoćama u razvoju, tada se i broj djece u skupini smanjuje za dvoje djece, a jedno dijete s većim ili kombiniranim teškoćama može se uključiti u odgojno-obrazovnu skupinu samo ako je nedostatan

⁶⁴ Članak 21. Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/08)

broj djece za ustroj odgojne skupine s posebnim programom i tada se broj djece smanjuje za četvero. U vrtiću se mogu ustrojiti i mješovite odgojno-obrazovne skupine i ustrojavaju se po sljedećim kriterijima:

- maksimalno 10 djece u dobi od 1 do 2 godine,
- maksimalno 12 djece u dobi od 1 do 3 godine,
- maksimalno 20 djece u dobi od 3 godine do polaska u školu i
- maksimalno 22 djece u dobi od 4 godine do polaska u školu⁶⁵.

Broj djece s teškoćama u odgojno-obrazovnim skupinama posebnog programa u dječjim vrtićima ovisi o dobi djece i vrsti teškoće djece. Za djecu s istom vrstom teškoće u odgojno-skupini utvrđeni su kriteriji prema kojima se u skupinu može uključiti najviše:

- 3 djeteta koja su starosti od 1 do 2 godine
- 5 djece koja su u dobi od 2 do 4 godine te od 3 do 7 godina
- 7 djece u dobi od 4 do 7 godina.

Za djecu koja imaju utvrđene poremećaje iz spektra autizma, djecu koja su različite dobi i djecu koja imaju različite vrste teškoće u odgojno-obrazovnu skupinu može se uključiti najviše:

- 2 djeteta u dobi od 1 do 2 godine
- 3 djeteta u dobi od 2 do 5 godina te od 3 do 7 godina
- 4 djeteta u dobi od 6 do 7 godina⁶⁶.

4.2.8. Mjerila za broj odgojitelja, stručnih suradnika i ostalih radnika u dječjem vrtiću

Odgojitelji u dječjem vrtiću obavljaju poslove odgoja i naobrazbe predškolske djece od navršenih 6 mjeseci do polaska u osnovnu školu. Poslove odgojitelja može obavljati osoba koja ima završen studij odgovarajuće vrste za rad na radnom mjestu odgojitelja, a izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju iz 2022. godine, s ciljem osiguravanja dostatnih kadrovskih uvjeta, omogućeno je zapošljavanje učitelja primarnog obrazovanja, ako se na natječaj ne javi osoba koja ima odgovarajuću vrstu obrazovanja za odgojitelja. Osoba koja je završila učiteljski studij obvezna je u roku od dvije godine od zasnivanja radnog odnosa steći

⁶⁵ Članak 22. Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/08)

⁶⁶ IBID, članak 23.

kvalifikaciju odgojitelja u protivnom joj radni odnos prestaje istekom roka za stjecanje kvalifikacije za odgojitelja⁶⁷.

Prema Standardu utvrđeni su kriteriji za broj odgojitelja u odgojno - obrazovnoj skupini tako da s djecom koja su jasličke dobi od šest mjeseci do navršene prve godine života s petero djece u desetsatnom programu rade najmanje tri odgojitelja, jedan odgojitelj s polovicom radnog vremena za tri sata, jedan odgojitelj s punim radnim vremenom za četiri do šest sati te dva odgojitelja s punim radnim vremenom za sedam do deset sati.

Stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila zapošljavaju se u odgojno-obrazovnoj skupini koja provodi posebni program za djecu s teškoćama u razvoju i to prema slijedećim kriterijima:

- jedan stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila s punim radnim vremenom i pomoćni radnik za njegu i skrb s polovicom radnog vremena za 4 do 6 sati,
- jedan stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila s punim radnim vremenom, jedan odgojitelj s punim radnim vremenom, jedan pomoćni radnik za njegu i skrb s punim radnim vremenom za 7 do 10 sati⁶⁸.

Poslovi odgojitelja i stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila sastoje se od neposrednog odgojno-obrazovnog rada i ostalih poslova. Prema odredbama utvrđenim u Standardu u obvezi su s djetetom i skupinom djece provesti 27,5 radnih sati tjedno, a ostali poslovi uračunavaju se u satnicu do punog radnog vremena. Ostali poslovi odnose se na poslove planiranja, programiranja i vrednovanja rada, pripremu prostora gdje borave djeca, suradnju s roditeljima te poslove obveznog stručnog usavršavanja. Punu satnicu svoga radnog vremena u radu s djecom obvezni su provoditi pomoćni radnici za njegu i skrb.

Ako govorimo o stručnim suradnicima koji su neophodni u radu dječjeg vrtića, Standardom je utvrđeno da su to pedagog, psiholog i stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila. Broj stručnih suradnika u dječjem vrtiću ovisi o broju odgojno-obrazovnih skupina ili ukupnom broju djece pa tako imamo sljedeće kriterije za zapošljavanje stručnih suradnika:

- za 10 odgojno obrazovnih skupina odnosno 200 djece predviđeno je zapošljavanje jednog stručnog suradnika s punim radnim vremenom te
- dva stručna suradnika različitih profila s punim radnim vremenom za 21 do 30 odgojno-obrazovnih skupina.

⁶⁷ Članak 24. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/13, 98/19, 57/22, 101/23)

⁶⁸ Članak 28. . Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/08)

Broj stručnih suradnika se povećava kada su u vrtiću ustrojene odgojno-obrazovne skupine s posebnim programom za djecu s teškoćama ili programi za darovitu djecu. Tada profil stručnog suradnika odabire vrtić samostalno ovisno o potrebama djece te programa koje vrtić provodi, ali pritom treba voditi računa o multidisciplinarnosti tima stručnih suradnika u smislu da svi profili budu zastupljeni.

Rad stručnih suradnika planira se u neposrednom pedagoškom radu s djecom, odgojiteljima i roditeljima 25 sati tjedno, a ostale poslove u sklopu do punog radnog vremena. Pod ostalim poslovima podrazumijevaju se poslovi vezani uz suradnju s drugim ustanovama, poslovi stručnog usavršavanja, planiranja i pripreme za rad⁶⁹.

Ostali radnici u dječjem vrtiću prema Standardu su viša medicinska sestra čiji poslovi obuhvaćaju osiguravanje i unapređenje zaštite zdravlja djece, zatim administrativni radnici tajnik, voditelj računovodstva i administrativno-računovodstveni radnik, radnici koji rade na poslovima održavanju čistoće, pranja, glačanja i šivanja, prehrane te nabave, grijanja i održavanja prostora su kuhari, pomoćni kuhari, spremači/ice, radnici na održavanju, radnici na poslovima pranja, glačanja i šivanja te radnici koji rade na poslovima nabave, prijevoza, grijanja i održavanja prostora dječjeg vrtića. Broj ostalih radnika zaposlenih u dječjem vrtiću ovisi o broju djece, i odgojno-obrazovnih skupina te površini unutarnjih prostora, vanjskih prostora i igrališta dječjeg vrtića⁷⁰.

5. ORGANIZACIJA PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA NA PODRUČJU GRADA ZAPREŠIĆA

Prema podacima dostupnim na službenim mrežnim stranicama Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih na području Grada Zaprešića djeluju Dječji vrtić „Maslačak“ koji ima i dva područna objekta Trg mladosti 9 i Đalski, zatim Dječji vrtić „Vrtuljak“ s područnim objektom Mokrička 57 te Dječji vrtić „Točkica“, Dječji vrtić Zvono i Dječji vrtić Dječji dvori. Grad Zaprešić, uz gore navedene dječje vrtiće, na svojim stranicama navodi i Dječji vrtić „Smokvica“ te Dječji vrtić „Bambi“.

⁶⁹ Članak 31. Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN br. 63/08)

⁷⁰ IBID, članak 34., 37. i 38.

Grad Zaprešić osnivač je Dječjih vrtića Maslačak i Vrtuljak dok su osnivači dječjih vrtića Točkica, Dječji dvori, Smokvica i Bambi fizičke osobe. Dječji vrtić Zvono osnovala je vjerska zajednica Kristova crkva – Zaprešić.

U ovom radu osvrnut ću se na postupke upisa, organizaciju rada, broj odgojno-obrazovnih skupina, broj zaposlenika dječjih vrtića te financiranje dječjih vrtića kojima je osnivač Grad Zaprešić odnosno na Dječje vrtiće Maslačak i Vrtuljak.

5.1. Upisi u dječje vrtiće kojima je osnivač Grad Zaprešić

Temeljem odredbi Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju te Odluke o načinu ostvarivanja prednosti pri upisu djece u dječje vrtiće Grada Zaprešića⁷¹, gradonačelnik Grada Zaprešića donio je Pravilnik o upisu djece u dječje vrtiće Grada Zaprešića⁷² (u daljnjem tekstu: Pravilnik).

Navedenim pravilnikom utvrđuju se postupci upisa djece u programe dječjih vrtića kojima je osnivač Grad Zaprešić, ostvarivanje prednosti pri upisu te druga pitanja vezana uz postupak upisa te je utvrđeno da se u gradskim vrtićima Grada Zaprešića provodi:

- redoviti cjelodnevni desetosatni program za djecu od navršениh 12 mjeseci života do polaska u osnovnu školu,
- redoviti cjelodnevni desetosatni programi s posebnim programima kao što su rano učenje stranog jezika, glazbeni program, program katoličkog vjerskog odgoja za djecu od navršene 3 godine života do polaska u osnovnu školu,
- program predškole te
- drugi odgojno-obrazovni programi u skladu s potrebama i interesima djece te osiguranim uvjetima za njihovo provođenje.

Upisi se u redovite programe u pravilu provode elektroničkim putem te se podnosi jedan zahtjev za upis djeteta za oba dječja vrtića (DV Maslačak i DV Vrtuljak) s mogućnosti odabira lokacije koja je roditeljima prihvatljivija. U pravilu roditelji/skrbnici (u daljnjem tekstu: roditelji) zahtjev podnose za upis djeteta u dječji vrtić čiji objekt im je najbliži mjestu stanovanja.

⁷¹ Odluka o načinu ostvarivanja prednosti pri upisu djece u Dječje vrtiće Grada Zaprešića (Službene novine Grada Zaprešića br. 03/23)

⁷² Pravilnik o upisu djece u dječje vrtiće Grada Zaprešića (Službene novine Grada Zaprešića br. 04/23)

Pravilnik definira i potrebnu dokumentaciju koju je roditelj obvezan dostaviti uz popunjeni obrazac zahtjeva za upis djeteta u dječji vrtić pa tako roditelji prilažu digitalne izvornike ili elektroničke zapise sljedećih dokumenata:

- izvadak iz matice rođenih ili rodni list ili potvrdu s podacima o rođenju djeteta,
- potvrdu MUP-a o prebivališta djeteta,
- potvrdu MUP-a o prebivalištu oba roditelja/samohranog roditelja ili roditelja iz jednoroditeljske obitelji,
- preporuke stručnjaka i ostalu dokumentaciju koja je relevantna za utvrđivanje specifičnih razvojnih i/ili zdravstvenih potreba i statusa djeteta te
- drugu dokumentaciju kojom se dokazuje ostvarivanje prednosti pri upisu⁷³.

Pravo prednosti pri upisu u dječje vrtiće ostvaruju “djeca čiji je roditelj invalid Domovinskog rata, djeca koja dolaze iz obitelji s troje ili više djece, djeca čija su oba roditelja zaposlena, djeca zaposlenog samohranog roditelja, djeca zaposlenog roditelja iz jednoroditeljske obitelji, zatim djeca čija oba roditelja imaju status redovnog učenika i/ili studenta ili čiji je jedan roditelj zaposlen, a drugi ima status redovitog učenika ili studenta, djeca s teškoćama u razvoju i kroničnim bolestima, djeca samohranih roditelja u smislu zakona kojima se uređuje socijalna skrb, djeca iz jednoroditeljske obitelji u smislu zakona kojima se uređuje socijalna skrb, djeca osobe s invaliditetom upisane u registar osoba s invaliditetom, djeca koja su ostvarila pravo na uslugu smještaja u udomiteljskoj obitelji, djeca koja imaju prebivalište ili boravište na području Grada Zaprešića te djeca roditelja koji primaju doplatu za djecu ili roditelja korisnika zajamčene minimalne naknade te su roditelji prilikom podnošenja zahtjeva za upis dužni dostaviti dokaze o činjenicama bitnim za ostvarivanje prednosti pri upisu⁷⁴”.

Pravilnikom je propisana metodologija bodovanja prednosti pri upisu djece u redovne programe gradskih vrtića čiji je osnivač Grad Zaprešić na sljedeći način:

Tablica 2.⁷⁵

KRITERIJ	BODOVI
Dijete i oba roditelja imaju prebivalište na području Grada Zaprešića / dijete i samohrani roditelj imaju prebivalište na području Grada Zaprešića / dijete i roditelji iz jednoroditeljske obitelji imaju prebivalište na području Grada	200

⁷³ Članak 6. Pravilnika o upisu djece u dječje vrtiće Grada Zaprešića, Službene novine Grada Zaprešića br. 04/23

⁷⁴ IBID, članak 8.

⁷⁵ IBID, članak 8.

Zaprešića / skrbnik ili udomitelj djeteta imaju prebivalište na području Grada Zaprešića	
Dijete i jedan roditelj imaju prebivalište na području Grada Zaprešića	100
Dijete do 1. travnja tekuće godine ima navršene minimalno 4 godine života	50
Dijete roditelja invalida Domovinskog rata	9
Dijete oba zaposlena roditelja / zaposlenog samohranog roditelja / zaposlenog roditelja iz jednoroditeljske obitelji	8
Dijete čija oba roditelja imaju status redovnog učenika i/ili studenta ili čiji je jedan roditelj zaposlen, a drugi ima status redovnog učenika ili studenta / dijete samohranog roditelja ili roditelja iz jednoroditeljske obitelji koji ima status redovnog učenika ili studenta	8
Dijete s teškoćama u razvoju i kroničnim bolestima	7
Dijete samohranih roditelja / dijete jednoroditeljskih obitelji	6
Dijete koje je ostvarilo pravo na smještaj u udomiteljskoj obitelji	5
Dijete osobe s invaliditetom	4
Dijete iz obitelji s troje i više djece	3
Dijete koje ima prebivalište ili boravište na području dječjeg vrtića	2
Dijete roditelja koji prima doplatak za djecu ili roditelja korisnika zajamčene minimalne naknade	1

Pravilnik nadalje propisuje da dijete s većim brojem bodova, ostvarenim prema gore navedenim kriterijima, ostvaruje prednost pri upisu u okviru slobodnih upisnih mjesta. Ukoliko pak dvoje ili više djece ostvari jednak broj bodova, prednosti pri upisu određuje se prema kriteriju starosti djeteta, odnosno starije dijete ima prednost pred mlađim.

Pravilnik također definira da se upisi u redovite programe provode prema Odluci o načinu ostvarivanja prednosti pri upisu djece u dječje vrtiće Grada Zaprešića, planovima upisa djece, Obavijesti o upisu djece u dječje vrtiće te ostalim primjenjivim propisima. Upravno vijeće dječjih vrtića uz suglasnost gradonačelnika donosi planove upisa djece u dječje vrtiće za svaku pedagošku godinu. Temeljem planova upisa gradski upravni odjel nadležan za odgoj i obrazovanje donosi Obavijest o upisu djece u gradske dječje vrtiće kojom se utvrđuju način, vrijeme i uvjeti upisa. Obavijest o upisu objavljuje se na mrežnim stranicama i oglasnim pločama gradskih dječjih vrtića te mrežnim stranicama Grada Zaprešića.

Kako je utvrđeno u Pravilniku, u provedbi upisa sudjeluju Upisno povjerenstvo skupne razine, Stručno povjerenstvo skupne razine, Povjerenstvo za prigovore, administrator kriterija skupne razine, administratori u dječjim vrtićima te ravnatelji dječjih vrtića, a članove povjerenstava imenuje gradonačelnik Grada Zaprešića.

Upisno povjerenstvo skupne razine ima najmanje 4 člana, a čine ga po 2 zaposlenika iz redova odgojitelja/stručnih suradnika/viših medicinskih sestara svakog gradskog dječjeg vrtić. Ovlasti upisnog povjerenstva su da odlučuje o zahtjevima za upis te u provedbi upisnog postupka utvrđuje pravovremenost, potpunost i udovoljavanje propisanim uvjetima, analizira i evaluira zahtjeve koji su zadovoljili propisane uvjete, izrađuje bodovnu listu i izrađuje rezultate upisa. Bodovna lista sastoji se od zahtjeva rangiranih prema broju bodova od onog s najvećim brojem bodova prema onom s najmanjim te je podijeljena na listu upisane djece i listu djece koja nisu primljena. Upisno povjerenstvo razmatra samo zahtjeve koji su pravovremeni te zahtjeve za djecu koja imaju navršenih 12 mjeseci života na dan 31. kolovoza tekuće godine.

Stručno povjerenstvo skupne razine čine stručni suradnici, više medicinske sestre i ravnatelji dječjih vrtića, a ovlasti stručnog povjerenstva su da provodi inicijalni razgovor s roditeljem i djetetom. Također, stručno povjerenstvo donosi prosudbu o uključivanju u odgojno-obrazovne skupine dječjih vrtića za djecu s teškoćama u razvoju, djecu sa zdravstvenim teškoćama i neurološkim oštećenjima te djecu koja pri upisu imaju priložene preporuke stručnjaka.

Rezultati upisa u dječje vrtiće objavljuju se na mrežnim stranicama i oglasnim pločama dječjih vrtića, a ako neki roditelj smatra da je zakinut pri ostvarivanju prava upisa djeteta u dječji vrtić odnosno nezadovoljan je rezultatom upisa, može podnijeti prigovor Povjerenstvu za prigovore u roku od 8 dana od dana objave rezultata. Povjerenstvo za prigovore obvezno je podneseni prigovor riješiti u roku od 8 dana od isteka roka za podnošenje prigovora.

Upise u dječje vrtiće moguće je obaviti i tijekom pedagoške godine u slučaju da nisu popunjeni svi kapaciteti vrtića ili u slučaju naknadnih ispisa. Upisi tijekom pedagoške godine provode se temeljem dokumentacije koja je zaprimljena slijedom objavljene Obavijesti o upisu za djecu za koju su predani pravovremeni zahtjevi i koji na dan 31. kolovoza tekuće godine imaju navršenih 12 mjeseci života, ali nisu upisana zbog nedovoljno ostvarenih broja bodova te za ostalu djecu temeljem dokumentacija koja je naknadno dostavljena dječjem vrtiću.

Pravilnikom se uređuje i pitanje upisa djece u program predškole koja se provodi za svu djecu koja nisu polaznici redovnog ili drugog programa s integriranim programom predškole, jednu godinu prije polaska u školu. Djeca s teškoćama u razvoju i djeca pripadnici nacionalnih manjina odnosno djeca kojoj hrvatski jezik nije materinski jezik mogu pohađati program

predškole dvije godine prije polaska u osnovnu školu. Upis djece u program predškole također se provodi prema Obavijesti o upisu djece u program predškole i ostalim primjenjivim propisima. Navedenom obavijesti nadležni gradski upravni odjel utvrđuje način, vrijeme i uvjete upisa, a objavljuje se na mrežnim stranicama i oglasnim pločama gradskih dječjih vrtića te mrežnim stranicama Grada Zaprešića. U program predškole u gradskim dječjim vrtićima mogu se upisati i djeca koja imaju prebivalište u jedinicama lokalne samouprave na čijem području nema objekata gradskih dječjih vrtića ako to ne dovodi do povećanja planiranog broja obrazovnih skupina i ako je zaključen sporazum između gradskog dječjeg vrtića te jedinice lokalne samouprave kojom se utvrđuje da će jedinica lokalne samouprave za djecu s prebivalištem na njenom području financirati razliku između ukupne cijene programa predškole i iznosa koji je financiran sredstvima državnog proračuna.

5.1.1. Upisi u programe predškolskog odgoja i obrazovanja u dječje vrtiće kojima je osnivač Grad Zaprešić za pedagošku godinu 2024./2025.

Temeljem “Obavijesti o upisu djece rane i predškolske dobi u programe predškolskog odgoja i obrazovanja za pedagošku godinu 2024./2025. koja je objavljena na mrežnim stranicama i oglasnim pločama gradskih dječjih vrtića Maslačak i Vrtuljak te mrežom stranicama Grada Zaprešića, zahtjevi za upis djece zaprimali su se u razdoblju od 30. travnja do 10. svibnja 2024. godine do 12.00 sati⁷⁶”. Zahtjevi za upis djeteta sa svom potrebnom dokumentacijom predavali su se isključivo u elektroničkom obliku korištenjem usluge informatičkog sustava e-Upisi. Upisi djece u gradske dječje vrtiće provodili su se na skupnoj razini pri čemu se podnosio jedan zahtjev za upis djeteta u oba dječja vrtića uz mogućnost odabira preferiranog dječjeg vrtića i programa. Isto tako u Obavijesti se navodi da sustav e-Upisa ne dozvoljava predaju zahtjeva za dijete koje na dan 31.8.2024. godine nema navršenih 12 mjeseci života.

Rezultati upisa djece rane i predškolske dobi u programe predškolskog odgoja i obrazovanja Dječjeg vrtića Maslačak i Dječjeg vrtića Vrtuljak za pedagošku godinu 2024./2025. objavljeni su 28. svibnja 2024. godine⁷⁷. Uvidom u navedenu objavu vidljivo je da je za upis djece u redovite i posebne cjelodnevne desetsatne programe predškolskog odgoja i obrazovanja u dječjim vrtićima kojima je osnivač Grad Zaprešić zaprimljeno 237 zahtjeva od

⁷⁶ <https://zapresic.hr/obavijesti/obavijest-o-upisu-djece-u-programe-predskolskog-odgoja-i-obrazovanja-za-pedagosku-godinu-2023-2024/> - posjećeno dana 15. rujna 2024. godine

⁷⁷ <https://maslacak-zapresic.hr/rezultati-upisa/> - posjećeno 15. rujna 2024. godine

čega ih je 6 naknadno povučeno, jedan zahtjev je nepotpun te je od ukupno 230 razmatranih zahtjeva prihvaćen 181 zahtjev za upis, a zbog nedovoljno ostvarenih broja bodova 49 zahtjeva je odbijeno od kojih je 14 zahtjeva za djecu s prebivalištem na području Grada Zaprešića koja imaju jednog ili oba nezaposlena roditelja i/ili jednog roditelja koji nema prebivalište na području Grada Zaprešića.

Roditelji koji se bili nezadovoljni s rezultatima upisa mogli su podnijeti prigovor u roku od 15 dana od isteka osmog dana od dana objave rezultata upisa. Roditelji djece koji su ostvarili pravo upisa u program predškolskog odgoja i obrazovanja prije sklapanja ugovora s dječjim vrtićem moraju obaviti inicijalni razgovor gdje se obavlja zapažanje djetetova ponašanja i komuniciranja uz nazočnost roditelja. Inicijalnom razgovoru uz dijete prisustvuje barem jedan od roditelja i minimalno jedan član Stručnog povjerenstva. Prije provođenja inicijalnog razgovora roditelj je dječjem vrtiću obavezan dostaviti popunjeni inicijalni upitnik te presliku iskaznice imunizacije djeteta te potvrdu izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite ako dijete ima utvrđenu kontraindikaciju na pojedina cjepiva. Ugovor s dječjim vrtićem sklapaju roditelji u pravilu u roku od 30 dana od objave rezultata upisa, ali iznimno ugovor je moguće sklopiti najkasnije do 1. rujna 2024. godine odnosno do polaska djeteta u program predškolskog odgoja i obrazovanja. Također, prije sklapanja ugovora s dječjim vrtićem, roditelji su obavezni priložiti potvrdu nadležnog liječnika o obavljenom sistematskom zdravstvenom pregledu s provjerom urednog cijepljenja, ne stariju od 60 dana od dana početka ostvarivanja programa.

5.2. Financiranje dječjih vrtića kojima je osnivač Grad Zaprešić

Temeljem odredbi Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju, Gradsko vijeće Grada Zaprešića krajem tekuće godine donosi Program javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Zaprešića (dalje u tekstu: Program javnih potreba) za sljedeću godinu. Program javnih potreba za 2024. godinu usvojen je na sjednici Gradskog vijeća 30. studenog 2023. godine te su u navedenom dokumentu utvrđeni “programi i aktivnosti te poslovi i djelatnosti od značaja za Grad Zaprešić u području ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi o djeci rane i predškolske dobi i kapitalnih ulaganja i održavanja građevina i oprema dječjih vrtića”⁷⁸.

⁷⁸ Program javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Zaprešića za 2024. godinu (Službene novine Grada Zaprešića br. 07/23)

5.2.1. Programi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi o djeci rane i predškolske dobi

Programom javnih potreba za 2024. godinu definirano je da “rani i predškolski odgoj i obrazovanje obuhvaća redoviti program predškolskog odgoja i obrazovanja, program predškole i program predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu s teškoćama u razvoju”. Ukupno 1206 djece obuhvaćeno je programima predškolskog odgoja i obrazovanja te skrbi o djeci rane i predškolske dobi i to:

- 984 djeteta u 47 odgojnih skupina u Dječjim vrtićima Vrtuljak i Maslačak,
- 181 dijete koje ima prebivalište u Gradu Zapešiću, a upisana su u dječje vrtiće drugih osnivača,
- 40 djece s prebivalištem u Gradu Zapešiću, a korisnici su obrta za dadilje,
- 1 dijete s prebivalištem u Gradu Zapešiću, a polaznik je specijalne ustanove koja provodi program predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu s teškoćama u razvoju.

Programom javnih potreba osigurana su sredstva za osnovnu djelatnost dječjih vrtića, pomoćnike za djecu s teškoćama u razvoju, posebne programe, program predškole i Erasmus+ projekte.

U okviru aktivnosti “osnovna djelatnost dječjih vrtića osiguravaju se sredstva za financiranje troškova provedbe redovitog desetsatnog program predškolskog odgoja i obrazovanja, zatim općih troškova vezanih uz obavljanje osnovne djelatnosti dječjih vrtića, a u okviru desetsatnog programa svakom djetetu osigurava se stručna provedba odgojno-obrazovnih sadržaja te prehrana koja uključuje četiri obroka dnevno”⁷⁹.

Sredstvima osiguranim za pomoćnike za djecu s teškoćama u razvoju osigurava se potpora djeci s teškoćama u razvoju tako da im se osiguraju osposobljeni pomoćnici kako bi se provela njihova bolja uključenost i uspješnija socijalizacija u dječje vrtiće, a isto tako došlo do poboljšanja obrazovnih postignuća djece s teškoćama u razvoju.

Posebним programima za koje se osiguravaju sredstva su programi obogaćeni posebnim sadržajima koji se provode za djecu od treće godine života do polaska u osnovnu školu, a posebni programi koji se provedu su “program ranog učenja engleskog jezika, program ranog učenja njemačkog jezika, program katoličkog vjerskog odgoja, sportski program i glazbeni program”.

Program predškole je program odgojno-obrazovnog rada koji je namijenjen djeci godinu dana prije polaska u osnovnu školu. Za svu djeca koja pohađaju dječji vrtić, program predškole

⁷⁹ Točka 2.1.3.1. Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Zapešića za 2024. godinu, Službene novine Grada Zapešića br. 07/23: 4

organizira se u okviru redovnog program predškolskog odgoja i obrazovanja. Za djecu koja nisu uključeni u redovne programe predškolskog odgoja i obrazovanja, Grad Zaprešić organizira program provođenja predškolskog odgoja u okviru Dječjeg vrtića Vrtuljak, a također je navedeno da se radi o svega 16-ero djece. Glavna zadaća takvih programa je razvijanje komunikacijskih vještina te tjelesnih, emocionalnim, socijalnih i spoznajnih potencijala djeteta.

U okviru Erasmus+ projekta koji se povodi u gradskom dječjem vrtiću Maslačak ojačat će se znanja i vještina odgojitelja i stručnih suradnika u stvaranju kvalitetnih uvjeta za rad s djecom u inkluzivnom i interkulturalnom okruženju.

5.2.2. Kapitalna ulaganja i održavanje građevina i opreme dječjih vrtića

Programom javnih potreba planirana su sredstva za kapitalna ulaganja koja obuhvaćaju gradnju, uređenje te nabavu opreme za dječje vrtiće kojima je osnivač Grad Zaprešić te se planirana sredstva odnose na nabavu dostavnog vozila, adaptaciju područnog objekta DV Maslačak, ugradnju IT instalacija, nabavu opreme, uređenje okoliša vrtića, nabavu računalne opreme, uređenje vanjskog igrališta dječjeg vrtića te izradu aplikacije za e-Upise u gradske vrtiće.

5.2.3. Financiranje djelatnosti dječjih vrtića

Programom javnih potreba utvrđeno je da “ekonomska cijena za ostvarivanje redovitog desetsatnog programa u dječjim vrtićima čiji je osnivač Grad Zaprešić za 2024. godinu iznosi 320,00 eura po djetetu mjesečno, a mjerila za sufinanciranje programa predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđena su Odlukom o sufinanciranju programa predškolskog odgoja i obrazovanja”⁸⁰.

Odlukom o sufinanciranju programa predškolskog odgoja i obrazovanja (u daljnjem tekstu: Odluka o sufinanciranju) uređeno je da se navedenom odlukom “utvrđuju mjerila za sufinanciranje redovitog programa predškolskog odgoja i obrazovanja i programa predškole koje provode dječji vrtići čiji je osnivač Grad Zaprešić i dječji vrtići drugih osnivača, usluge čuvanja, brige i skrbi o djeci rane i predškolske dobi koju pružaj obrti za obavljanje djelatnosti dadilje i programa predškolskog odgoja i obrazovanja za djecu s teškoćama u razvoju u posebnim ustanovama i odgojno-obrazovnim skupinama s posebnim programom u dječjim

⁸⁰ Točka 3.; podtočka 3.1. Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Zaprešića za 2024. godinu, Službene novine Grada Zaprešića br. 07/23: 5

vrtićima. Također, definirano je da pravo na sufinanciranje ostvaruju roditelji s prebivalištem na području Grada Zaprešića za dijete koje ima prebivalište na području Grada Zaprešića”⁸¹.

Mjesečni iznos kojim roditelj sudjeluje u ekonomskoj cijeni desetsatnog programa predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđen je u iznosu od 80,00 eura po djetetu dok cijenu posebnih programa kao što su učenje njemačkog jezika, engleskog jezika, sportski programi, vjerski odgoj u cijelosti podmiruje roditelj. Cijenu posebnih program utvrđuje upravno vijeće dječjeg vrtića, a za navedenu odluku potrebna je prethodna suglasnost gradonačelnika.

Prema Odluci o sufinanciranju sudjelovanje roditelja u ekonomskoj cijeni vrtića može se smanjiti prema sljedećim mjerilima:

- “roditeljima koji imaju više djece u vrtiću za drugo dijete u vrtiću -20%, a za treće i svako sljedeće dijete u vrtiću -100%,
- roditeljima koji imaju status hrvatskog ratnog vojnog invalida Domovinskog rata s postotkom oštećenja organizma 70% i više -100%,
- roditeljima koji primaju zajamčenu minimalnu naknadu -100%,
- za dijete s teškoćama u razvoju odnosno invaliditetom u odgojno-obrazovnoj skupini s redovnim programom -50%,
- za dijete bolesno više od 30 dana kontinuirano uz predočenje liječničke dokumentacije, najviše dva puta godišnje -50%,
- roditeljima koji koriste godišnji odmor u ukupnom trajanju od 30 dana, najviše jednom godišnje -50%⁸²”.

Također, Odlukom o sufinanciranju uređeno je da roditelj može koristiti samo jednu od gore navedenih olakšica koja je za njega najpovoljnija.

Dječji vrtići kojima je osnivač Grad Zaprešić mogu ostvarivati i vlastite prihode od dodatnih uplata roditelja/skrbnika djece za verificirane posebne programe, davanjem na privremeno korištenje prostora i opreme dječjih vrtića te obavljanjem drugih poslova sukladno primjenjivim propisima.

Prostor i oprema dječjih vrtića mogu se dati na privremeno korištenje u terminima koji nisu potrebni za redovito obavljanje djelatnosti dječjeg vrtića uz obvezu naplate naknade i vođenje evidencije o zaključenim ugovorima te propisane knjigovodstvene evidencije. Grad Zaprešić Programom javnih potreba je utvrdio minimalnu iznos naknade za korištenje te obvezu da naknada mora biti određena u iznosu kojim će se osigurati podmirivanje troškova koji

⁸¹ Članak 1. Odluke o sufinanciranju programa predškolskog odgoja i obrazovanja; Službene novine Grada Zaprešića br. 02/20

⁸² IBID, članak 3.

nastanu zbog korištenja prostora i opreme kao i za pokrivanje djelomičnih troškova za poboljšanje uvjeta rada.

Dječji vrtić može, ali uz uvjet da dobije suglasnost osnivača, privremeno na korištenje dati prostor i oprema po cijenama koje su niže od definiranih pa čak i besplatno ako korisnici prostora i opreme izvode aktivnosti za djecu polaznike dječjeg vrtića, programe humanitarnog karaktera, programe sprječavanja neprihvatljivog ponašanja djece ili druge slične ili iste programe, zatim u svrhu održavanja događanja humanitarnog, kulturnog ili obrazovnog karaktera kojima je Grad Zaprešić organizator ili suorganizator kao i pravnim osobama kojima je Grad Zaprešić osnivač, mjesnim odborima i gradskim četvrtima za namjene općedruštvenog značenja⁸³.

Prihodi koje dječji vrtić ostvari od davanja na privremeno korištenje prostora i opreme, dječji vrtić mora koristiti za podmirenje svih tekućih troškova koji nastanu po osnovi davanja na privremeno korištenje prostora i opreme te za poboljšanje uvjeta rada ustanove, a prvenstveno za tekuće investicijsko održavanje dječjeg vrtića te nabavu didaktičke i druge opreme⁸⁴.

Financijska sredstva koja se prema Programu javnih potreba osiguravaju u proračunu Grada Zaprešića raspoređuju se po korisnicima, programima, projektima i aktivnostima prema “Planu raspodjele sredstava za programe javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Zaprešića za 2024. godinu” (dalje u tekstu: Plan raspodjele sredstava), važećoj “Odluci o izvršavanju proračuna Grada Zaprešića” i zaključenim ugovorima s korisnicima.

Prema podacima u Planu raspodjele sredstava na teret Grada Zaprešića osigurana su sredstva za djelatnost i programa gradskih dječjih vrtića u ukupnom iznosu od 3.226.950,00 eura od čega 1.589.500,00 za Dječji vrtić Maslačak te 1.637.450,00 za Dječji vrtić Vrtuljak za osnovnu djelatnost dječjeg vrtića, pomoćnike za djecu s teškoćama u razvoju i program predškole. Grad Zaprešić osigurao je i 580.000,00 eura za djelatnost i programe dječjih vrtića drugih osnivača.

U proračunu Grada Zaprešića planirana su i kapitalna ulaganja, ulaganja u održavanje zgrada i opreme gradskih dječjih vrtića u iznosu od 430.500,00 eura od čega će 265.000,00 eura biti utrošeno za aplikaciju za e-upise u dječje vrtiće i adaptaciju područnog objekta Dječjeg

⁸³ Točka 3.; podtočka 3.4. Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Zaprešića za 2024. godinu, Službene novine Grada Zaprešića br. 07/23

⁸⁴ IBID, točka 3.; podtočka 3.6.

vrtića Maslačak te za nabavu opreme, ulaganje u zgradu i održavanje građevina i opreme Dječjeg vrtića Maslačak 109.400,00 eura, a Dječjeg vrtića Vrtuljak 56.100,00 eura.

Grad Zaprešić tako “za realizaciju javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi s korisnicima zaključuje ugovore o dodjeli financijskih sredstava kojima se definiraju međusobna prava i obveze, a sve financijske transakcije proračunskih korisnika obavljaju se preko jedinstvenog računa riznice prema dospjelim obvezama”⁸⁵. Isto tako Programom javnih potreba utvrđeno je da su korisnici dužni sva doznačena sredstva koristiti namjenski te podnositi godišnja izvješća o poslovanju, a u slučaju neizvršavanja obveze, Grad Zaprešić će prestati doznačavati planirana sredstva tome korisniku.

5.3.Dječji vrtići Maslačak i Vrtuljak u brojkama

Dječji vrtići obavljaju “djelatnost na temelju godišnjeg plana i programa rada koji se donosi za pedagošku godinu, a pedagoška godina traje od 1. rujna tekuće do 31. kolovoza sljedeće godine. Godišnji plan i program rada za pedagošku godinu donosi upravno vijeće dječjeg vrtića do 30. rujna, a on obuhvaća programe odgojno-obrazovnog rada, program zdravstvene zaštite i unapređenje zdravlja, programe socijalne skrbi, kao i druge programe koje vrtić ostvaruje u dogovoru s roditeljima djece⁸⁶”.

Iz godišnjeg plana i programa Dječjeg vrtić Maslačak za pedagošku godinu 2023./2024. vidljivo je da je rad organiziran u 19 odgojno-obrazovnih skupina koje pohađa 405 djece s kojima radi ukupno 41 odgojitelj. Dječji vrtić Maslačak provodi redoviti program, posebni program ranog učenja engleskoga jezika, posebni program katoličkog vjerskog odgoja, posebni program ranog učenja njemačkoga jezika te posebni sportski program. Stručni tim vrtića čine ravnateljica, zdravstvena voditeljica, logopedinja, defektologinja i pedagoginja, administrativno osoblje čine tajnik, voditelj računovodstva, referent za financijske i računovodstvene poslove te administrator. Od ostalih radnika Dječji vrtić Maslačak ima zaposlene kuhare, pomoćne kuhare, spremačice, domare te švelju-pralju. Ukupno je u Dječjem vrtiću zaposleno 69 zaposlenika na puno radno vrijeme te jedan zaposlenik - defektolog na pola radnog vremena. Tjedno radno vrijeme odgojitelja iznosi 27,5 sati neposrednog rada i 12,5 sati za ostale poslove i stanku, stručne suradnice u neposrednom radu s djecom, odgojiteljima i roditeljima provode 25 radnih sati tjedno, a ostale poslove u sklopu satnice do punog radnog

⁸⁵ Točka 3.; podtočka 3.4. Programa javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Zaprešića za 2024. godinu, Službene novine Grada Zaprešića br. 07/23

⁸⁶ Članak 21. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN br. 10/97, 107/07, 94/03, 98/19, 57/22, 101/23)

vremena, a zdravstvena voditeljica poslove neposrednog odgojno-obrazovnog rada obavlja u okviru 35 sati tjedno, a ostale poslove u sklopu satnice do punog radnog vremena, a sve u skladu s odredbama Državnog pedagoškog standarda. Za rad s djecom s teškoćama u razvoju osnivač Grad Zaprešić je dao suglasnost za zapošljavanje 13 asistenata koji trebaju biti redoviti studenti⁸⁷.

Godišnji plan i program odgojno-obrazovnog rada za 2023./2024. godinu Dječjeg vrtića Vrtuljak u dijelu o ustrojstvu rada navodi da Dječji vrtić Vrtuljak djeluje na dvije lokacije u centralnom objektu i područnom te provodi redoviti program, program katoličkog vjerskog odgoja, program ranog učenja engleskoga jezika i program predškole. Dječji vrtić Vrtuljak pohađa ukupno 562 djece koji su raspoređeni u 27 odgojno-obrazovnih skupina. Program predškole pohađa 16 djece, a program je organiziran u periodu od početka listopada do kraja svibnja i provodi se dva puta tjedno u popodnevnim satima ukupno 250 sati. U odgojno-obrazovnim skupinama radi ukupno 56 odgojitelja te je njihov rad planiran u okviru 30 sati neposrednog rada s pauzom od 0,5 sati dnevno i 10 sati za ostale poslove dok tjedna satnica za stručne suradnike u neposrednom radu iznosi 35 sati tjedno te 5 sati ostalih poslova. U Dječjem vrtiću Vrtuljak zaposleno je ukupno 88,5 radnika:

- 56 odgojitelja,
- 5,5 stručnih suradnika (ravnateljica, pedagoginja, psiholog, logopedinja, zdravstvena voditeljica na puno radno vrijeme te defektologinja na pola radnog vremena,
- 4 administrativna radnika (tajnica, voditeljica računovodstva, administrativno računovodstveni djelatnik te administrativno računovodstveni djelatnik – ekonomist)
- 23 ostalih radnika (kuharice, pomoćne kuharice, spremačice, pralja i krojačica te domari)⁸⁸.

⁸⁷<https://maslacak-zapresic.hr/wp-content/uploads/2023/10/GODISNJI-PLAN-I-PROGRAM-RADA-DV-MASLACAK-ZA-2023.-2024.-kv.pdf> - posjećeno 15. rujna 2024. godine

⁸⁸<https://www.dv-vrtuljak.hr/images/stories/pdf/godisnji-plan-program-23-24.pdf> - posjećeno 15. rujna 2024. godine

6. ZAKLJUČAK

Uključenost djece u sustavu predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj je relativno nizak. Prema podacima Europske komisije iz 2022. godine Hrvatska ima nisku stopu uključenosti djece u rani i predškolski odgoj i obrazovanje, među najnižima u Europskoj uniji. U Hrvatskoj sudjeluje 79,4% djece od treće godine života do dobi polaska u osnovnu školu u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju dok je prosjek Europske unije 92,8%. Stopa uključenosti djece do tri godine života u rani i predškolski odgoj i obrazovanje 2020. godine bila je 20,4% dok je cilj, koje je Europsko vijeće utvrdilo 2002. godine u Barceloni, u tzv. barcelonskim ciljevima da u zemljama Europske unije u rani i predškolski odgoj i obrazovanje bude uključeno najmanje 45% djece koja su mlađa od tri godine te 96% djece u dobi od tri godine pa do polaska u osnovnu školu.

Mogućnosti uključivanja u sustav predškolskog odgoja i obrazovanja nisu jednako dostupna svoj djeci, a jedan od glavnih uzroka su regionalne razlike, što je posebno izraženo u slabije razvijenim i ruralnim sredinama. Svakako možemo zaključiti da je decentralizirano financiranje jedan od razloga nastanka razlika u javnim izdacima za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, a financiranje isključivo iz lokalnih proračuna bez dotacija iz državnog proračuna dovode u pitanje učinkovitost i pravednost cjelokupnog sustava. Prisutne su također i razlike u kriterijima upisa, razlike u naknadama koje plaćaju roditelji, plaćama zaposlenika dječjih vrtića kao i razlike u dostupnosti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Svemu ovome dakako pridonosi i velik broj malih jedinica lokalne samouprave koje donose bitne odluke o planiranju upisa, financiranju dječjih vrtića kao i izvođenju programa u dječjim vrtićima.

Također, prisutan je i stalni problem uključivanja djece s teškoćama u razvoju u sustav predškolskog odgoja i obrazovanja bez obzira što zakonodavac predviđa prednost pri upisu djece s teškoćama u razvoju u dječje vrtiće. Upravo zbog nedovoljne dostupnosti dječjih vrtića te nedostatka stručnih suradnika i stručnjaka edukacijsko-rehabilitacijskog profila koji bi trebali pružati stručnu podršku usmjerenu na razvoj djeteta, prevenciju teškoća te stvarati uvjete za kvalitetan odgoj i obrazovanje djece koja imaju razvojne teškoće, velik broj djece s teškoćama u razvoju nije uključen u predškolske programe. Isto tako, djeca s teškoćama u razvoju ostaju neupisana u dječje vrtiće jer osnivači nisu u mogućnosti osigurati dostatna financijska sredstva za zapošljavanje trećeg odgojitelja u odgojno-obrazovnoj skupiti odnosno pomoćnika/asistenta koji bi trebali pružati neposrednu potporu djeci s teškoćama u razvoju.

Kada se pak osvrnemo na marginalizirane skupine, primjerice djecu pripadnike romske nacionalne manjine, velik broj djece nije uključen u predškolski odgoj i obrazovanje i predškolu

unatoč tome što je od 2014. godine program predškole obvezan za svu djecu godinu dana prije polaska u osnovnu školu.

Ako se osvrnemo na broj odgojitelja i stručnih suradnika, također možemo govoriti o nedostatku odgojitelja i stručnih suradnika. Dječji vrtići sve se češće susreću s teškoćama pri zapošljavanju stručnog kadra i ispunjavanju kriterija utvrđenih Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe te u Hrvatskoj trenutno nedostaje oko 5000 odgojitelja. Također, kriterij maksimalnog broja djece u odgojno-obrazovnoj skupini prema pedagoškom standardu često biva prekoračen.

Prema podacima dostupnim na mrežnim stranicama Grada Zaprešića, koji su preneseni s portala Gradonačelnik.hr, vidljivo je da se Grad Zaprešić nalazi među najbolje rangiranim gradovima prema izdvajanjima sredstava po stanovniku, a čak četvrti po ukupnom povećanju ulaganja u predškolski odgoj. Prilikom izrade analize u obzir su uzeta sva izdvajanja poput gradnje, dogradnje, rekonstrukcije i opremanja vrtića, financiranja smještaja djece u gradske vrtiće kao i drugih osnivača. Tome je svakako pridonijela gradnja novog područnog objekta dječjeg vrtića, a planirana je potpuna rekonstrukcija još jednog područnog objekta Dječjeg vrtića Maslačak kao i otvaranja novog područnog objekta istoga vrtića. Također, s obzirom da se očekuje povećanje broja stanovnika na području Grada Zaprešića, u proračunu Grada Zaprešića planirana su financijska sredstva za projektiranje još jednog gradskog dječjeg vrtića, dok bi početak izgradnje trebao biti u 2026. godini. Grad Zaprešić osim sufinanciranja redovitih programa u gradskim dječjih vrtićima, sufinancira programe i u dječjim vrtićima drugih osnivača kao i u obrtima koji obavljaju djelatnosti dadilje. Nadalje, u oba gradska dječja vrtića promiče se inkluzija odnosno uključivanje djece s teškoćama u razvoju u redovne programe predškolskog odgoja i obrazovanja pa Grad Zaprešić financira rad pomoćnika za djecu s teškoćama u razvoju.

Trenutno su u Gradu Zaprešiću osigurana mjesta u dječjem vrtiću za svu djecu koja zadovoljavaju trima kriterijima, a to su da su oba roditelja rezidenti Grada Zaprešića, da su oba roditelja zaposlena te da je dijete navršilo godinu dana do 31. kolovoza tekuće godine.

Što se pak tiče izdvajanja sredstava za materijalna prava za zaposlenike gradskih vrtića, Grad Zaprešić osigurao je sredstva te će plaće zaposlenika kao i ostala materijalna prava biti na razini sustava odgoja i obrazovanja odnosno nastavnika u osnovnim i srednjim školama kako je i uređeno odredbama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju.

Republika Hrvatska bi svakako trebala težiti tome da se svakom djetetu jamči pravo na mjesto u dječjem vrtiću čime bi se poslala snažna poruka o važnosti ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. To svakako ne bi podrazumijevalo da je upis u dječji vrtić obvezan, već

da svako dijete treba imati mogućnost pohađanja dječjeg vrtića. Također, jedan od ciljeva trebao bi biti besplatan vrtić za svako dijete, a u smjeru plana Vlade da kroz pet godina svako dijete ima smještaj u dječjem vrtiću te da to bude besplatno za roditelje, ide i Grad Zaprešić.

7. LITERATURA

Knjige i članci:

1. Koprić, I., Marčetić, G., Musa, A., Đulabić, V. & Lalić Novak, G (2021) *Javne službe – službe od općeg interesa*. U: *Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu*, Zagreb, Pravni fakultete Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, str. 233 – 267
2. Đulabić, Vedran (2006) *Socijalne službe u konceptu službi od općeg interesa*; *Revija za socijalnu politiku*, Vol 14, No. 2, str. 137 – 162
3. Serdar, Elizabeta (2013) *Počeci institucionalnog predškolskog odgoja u Hrvatskoj: Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima*, Vol.19, No.17
4. Lipovac, Milan (1985) *Predškolski odgoj u Hrvatskoj, razvitak mreže predškolskih institucija u razdoblju 1945. do 1980.*, Zagreb: Narodne novine
5. Baran, J., Dobrotić, I., Matković, T. (2011) *Razvoj institucionalnog predškolskog odgoja u Hrvatskoj: promjene paradigme ili ovisnost o prijednom putu?*, *Napredak: Časopis za interdisciplinarna istraživanja u odgoju i obrazovanju*, Vol 152, No.3-4, str. 521 – 540

Zakon i drugi propisi:

1. Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)
2. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)
3. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju (NN 10/97, 107/07, 94/03, 98/19, 57/22, 101/23)
4. Zakona o prosvjetnoj inspekciji (NN br. 6/11, 16/12, 98/19, 52/21)
5. Zakona o ustanovama (NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22)
6. Državni pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe (NN 63/08)
7. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)
8. Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja za razdoblje do 2027. godine (NN 33/23)
9. Uredba o kriterijima i mjerilima za utvrđivanje iznosa sredstava za fiskalnu održivost dječjih vrtića (NN 109/23)

10. Odluka o načinu ostvarivanja prednosti pri upisu djece u dječje vrtiće Grada Zaprešića (Službene novine Grada Zaprešića br. 03/23)
11. Pravilnik o upisu djece u dječje vrtiće Grada Zaprešića (Službene novine Grada Zaprešića br. 04/23)
12. Program javnih potreba u predškolskom odgoju i obrazovanju te skrbi o djeci rane i predškolske dobi Grada Zaprešića za 2024. godinu (Službene novine Grada Zaprešića br. 07/23)
13. Odluka o sufinanciranju programa predškolskog odgoja i obrazovanja (Službene novine Grada Zaprešića br. 02/20)

Mrežni izvori:

1. UNICEF HRVATSKA
<https://www.unicef.org/croatia/media/4951/file/Kako%20do%20vrti%C4%87a%20za%20sve.pdf>
2. Institut za razvoj obrazovanja
https://iro.hr/wp-content/uploads/2024/03/Mreza_preporuke_1_RPOO.pdf
3. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih
<https://mzom.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/AkcijskiINacionalniPlan/Nacionalni-plan-razvoja-sustava-obrazovanja-za-razdoblje-do-2027.pdf>
4. Hrvatski sabor
<https://www.sabor.hr/hr/sjednice-sabora/konacni-prijedlog-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-predskolskom-odgoju-i-1?t=130576&tid=210276>
5. Službene internetske stranice Europske unije
<https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/hr/national-education-systems/croatia/administrativno-upravljanje-na-lokalnoj-razini-iili-razini>
6. Službene mrežne stranice Grada Zaprešića
<https://zapresic.hr/direktorij-kategorija/predskolski-odgoj-i-obrazovanje/>
<https://zapresic.hr/wp-content/uploads/2024/04/4-Obavijest-o-upisu-u-programe-predskolskog-odgoja-i-obrazovanja-2024-2025.pdf>
<https://zapresic.hr/zapresic-u-vrhu-po-ulaganjima-u-predskolski-odgoj/>
<https://zapresic.hr/zavrsono-zaprimanje-prijava-za-upis-djece-u-gradske-djecje-vrtice/>
7. Dječji vrtić Maslačak

<https://maslacak-zapresic.hr/wp-content/uploads/2024/05/Rezultati-upisa-za-pedagosku-godinu-2024.-2025.pdf>

<https://maslacak-zapresic.hr/wp-content/uploads/2023/10/GODISNJI-PLAN-I-PROGRAM-RADA-DV-MASLACAK-ZA-2023.-2024.-kv.pdf>

8. Dječji vrtić Vrtuljak

<https://www.dv-vrtuljak.hr/images/stories/pdf/godisnji-plan-program-23-24.pdf>

9. Informativni centar Zapresić

<https://icz.hr/2024/05/16/rastu-place-zaposlenicima-vrtica-sva-djeca-koja-ispunjavaju-kriterije-bit-ce-upisana-u-vrtice/>